

Vítkov

Počet obyvatel správního obvodu: **14 245** (12 obcí)

Rozloha správního obvodu: **30 339 hektarů**

Starosta: **Ing. Pavel Smolka**, tel.: 556 312 201, starosta@vitkov.info

Tajemník: **Ing. Šárka Petrtýlová**, tel.: 556 312 203, tajemnik@vitkov.info

Kontakt: **Městský úřad, náměstí Jana Zajíce 7, 749 01 Vítkov**,

tel.: 556 312 200, www.vitkov.info, mesto@vitkov.info

Obce ve správním obvodu: Budišov nad Budišovkou, Vítkov, Březová, Černná ve Slezsku, Kružberk, Melč, Moravice, Nové Lublice, Radkov, Staré Těchanovice, Svatoňovice, Větrkovice
Pověřené úřady: Budišov nad Budišovkou, Melč, Březová

Specifické předpisy: Veřejnoprávní smlouva uzavřená obcemi s rozšířenou působností MS- 3263/1-2002 – mezi Statutárním městem Opava a Městem Vítkov na úseku památkové péče. Veřejnoprávní smlouva uzavřená obcemi s rozšířenou působností MS- 3264/1-2002 – mezi Statutárním městem Opava a Městem Vítkov na úseku civilní služby.

Sídla důležitých úřadů a institucí ve správním území:

- Hasičský záchranný sbor, Hasičská 266, 749 01 Vítkov, tel.: 556 300 222,
- Městská policie, Bezručova 620, Vítkov, tel.: 556 300 380, misacek@vitkov.info
- Policie ČR, Komenského 138, tel.: 556 300 333
- Úřad práce, Lesní 633, Vítkov, tel.: 556 300 386

Dobrovolná sdružení obcí: Mikroregion Moravice,

sídlo Vítkov, členské obce: Budišov nad Budišovkou, Vítkov, Březová, Černná ve Slezsku, Kružberk, Melč, Moravice, Nové Lublice, Radkov, Staré Těchanovice, Svatoňovice, Větrkovice, Branka u Opavy, Mikolajice, Raduň, Lhotka u Litultovic, Vršovice, Hradec nad Moravicí, Chvalíkovice, Skřípov, adresa: Ing. Pavel Smolka, Městský úřad, Wolkerova 890, 749 01 Vítkov, tel. 556 300 435, starosta@vitkov.info

Chráněné krajinné oblasti a přírodní území:

Přírodní park Moravice, Přírodní rezervace Kaluža, Přírodní rezervace Valach, Přírodní rezervace Nové Těchanovice Vítkov leží v Jesenické oblasti v Nížkém Jeseníku Vítkovské vrchoviny

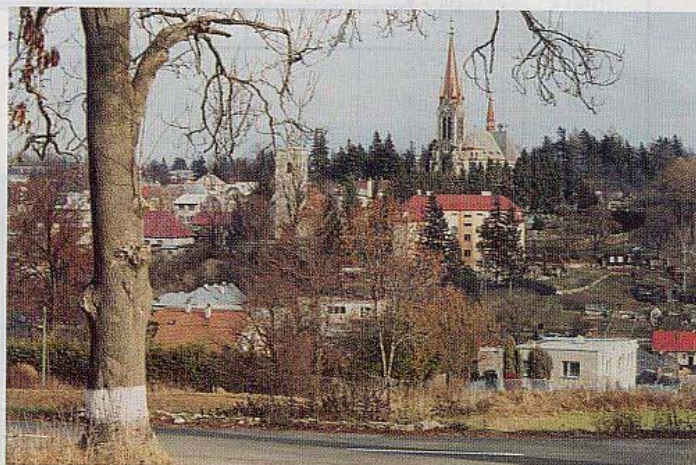

FOTO: RADOŠLAV BERNAT

Kulturní památky: Farní kostel Nanebevzetí Panny Marie, Hřbitovní kostel Nanebevzetí Panny Marie, Park města Vítkova, Stará část hřbitovní zdi, Socha sv. Floriána, Socha sv. Marka, Pomník J. H. Pestalozziho, Úpravna vody s reliéfem

Správní obvod obce s rozšířenou působností Vítkov

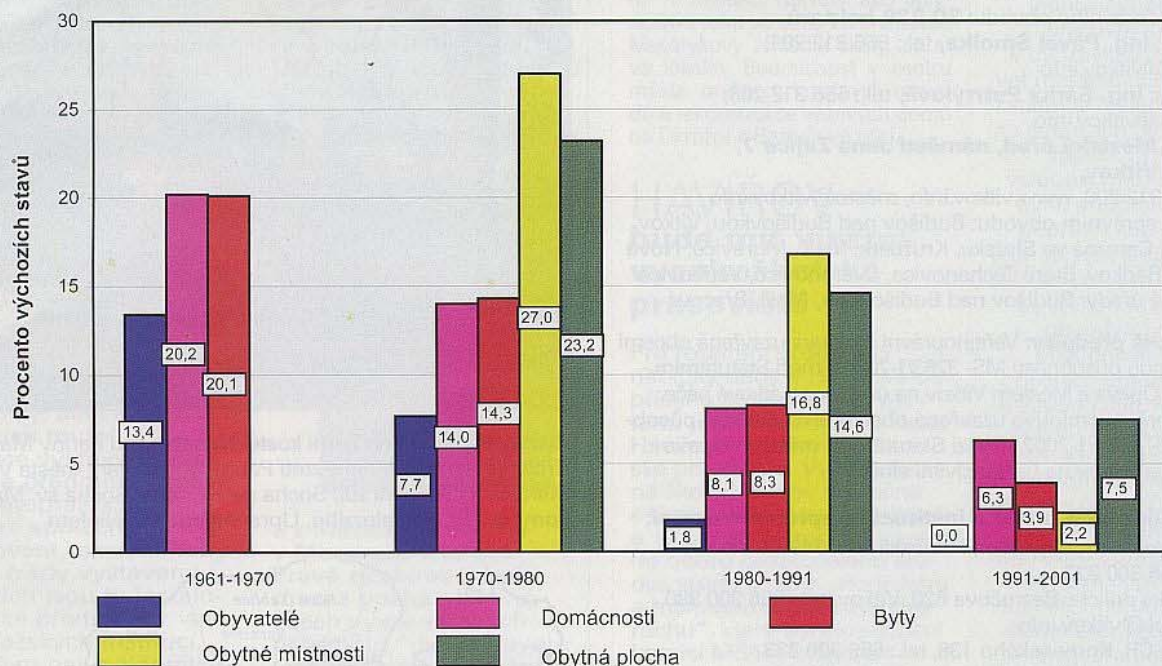
Moravsko-slezský kraj

Obyvatelstvo, byty a bydlení

Moravskoslezský kraj vznikl pod názvem **Ostravský kraj** podle zákona č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků (VÚSC), z šesti okresů: Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava a Ostrava-město. K přejmenování došlo v důsledku zákona č. 176/2001 Sb. Z hlediska mezinárodního označení představuje kraj jednotku NUTS 3, ale z hlediska unesení vlády České republiky č. 707/1998 nese jako oblast charakteristiku NUTS 2.

Moravskoslezský kraj je svou rozlohou 5 535,34 km² šestým krajem republiky a zaujímá 7,0 % její rozlohy. Počtem 1 269 467 obyvatel ke dni sčítání 1.března 2001 je však nejlidnatějším krajem státu. Hustota zalidnění 229 obyvatel na km² ho řadí za Hlavní město Prahu na druhé pořadí mezi čtrnácti kraji České republiky. Zákonem č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s rozšířenou působností, a zákonem č. 320/2002 Sb., o změně

**1 PŘÍRŮSTKY (ÚBYTKY) OBYVATEL, DOMÁCNOSTÍ, TRVALE OBYDLENÝCH BYTŮ, OBYTNÝCH MÍSTNOSTÍ A OBYTNÉ PLOCHY¹⁾ 1961-2001
V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI (v % výchozích stavů)**

¹⁾ Údaje za počet obytných místností a za obytnou plochu za r.1961 nejsou k dispozici.

Pramen: ČSÚ Praha.

kompetencí v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, došlo od 1. ledna 2003 ke změně územně administrativního členění, podle něhož vzniklo

22 správních obvodů obcí s rozšířenou působností, jimiž se staly Bílovec, Bohumín, Bruntál, Český Těšín, Frenštát pod Radhoštěm, Frýdek-Místek, Frýdlant nad Ostravicí, Havířov, Hlučín, Jablunkov, Karviná, Kopřivnice, Kravaře, Krnov, Nový Jičín, Odry, Opava, Orlová, Ostrava, Rýmařov, Třinec a Vítkov.

Vznik samosprávných obvodů obcí s rozšířenou působností znamenal mimořádnou změnu v územně administrativním členění státu včetně změn v rozdělení pravomocí mezi nové orgány a kraje. Příspěvek je věnován demografickým, sídelním a bytovým aspektům těchto změn s využitím všech dostupných nových údajů o sociálně ekonomických charakteristikách kraje. Vybrané základní ukazatele vyjadřuje v časové řadě **graf 1**.

ÚZEMÍ A OBYVATELSTVO

Sčítání lidu, domů a bytů k 1. březnu 2001 zjistilo na území Moravskoslezského kraje **1 269 467 bydlících obyvatel**, a to 1 266 115 obyvatel s trvalým pobytem v České republice a 3 352 (0,3 %) cizinců s dlouhodobým pobytem delším než 90 dnů. Úhrn 1 269 467 obyvatel představuje nově vymezené „obyvatelstvo České republiky“ v Moravskoslezském kraji (**Tab.1**).

Území Moravskoslezského kraje představuje téměř pravidelný ležatý obdélník na severovýchodním okraji České republiky. Rozprostírá se mezi Hrubým Jeseníkem na západě kraje, na jihu ho vymezují Moravskoslezské Beskydy. Mezi nimi leží historická Moravská brána. Vodopisně charakterizují kraj řeky Odry, Opava a do politické historie poválečného Československa vstoupivší hraniční řeka Olše. Uvedené orografické a hydrologické poměry profilují kraj jako oblast se značně rozdílnými výškovými poměry osídlení. Na jedné straně leží dnešní sídla správních obvodů obcí s rozšířenou působností a jejich zázemí v **nížinných oblastech** jako Bohu-

mín (198 m nadmořské výšky), Ostrava (212 m), Orlová (215 m), Karviná (230 m) nebo Hlučín a Kravaře (241 m a 240 m), na druhé straně však v podhorských oblastech leží sídla jako Rýmařov (590 m), Bruntál (547 m), Vítkov (460 m) nebo Frenštát pod Radhoštěm (401 m).

Sídelní strukturu tvoří obce, o nichž první zmínky pocházejí ze **trináctého až patnáctého století**. O tom svědčí i údaje za sídla nových správních obvodů: Český Těšín (1155), Opava (1195), Bruntál (1213), Krnov (1221), Kravaře (1224), Orlová (1227), Bohumín (1262), Ostrava (1267), Frýdlant nad Ostravicí (1300), Vítkov (1301), Hlučín (1303), Karviná a Havířov (1305), Nový Jičín (1313), Frýdek-Místek (1327), Bílovec (1329), Odry (1346), Rýmařov (1351), Frenštát pod Radhoštěm (1382), Kopřivnice (1437), Třinec (1444) a Jablunkov (1447).

Průměrná rozloha správních obvodů Moravskoslezského kraje je **251,6 km²** proti 382,8 km² v průměru České republiky. Největšími správními obvody jsou Bruntál (703,1 km²), Krnov (574,3 km²) a Opava (557,9 km²), které mají i nižší hustotu zalidnění. **Nejmenšími obvody jsou proti tomu obvody Bohumín (48,1 km²), Český Těšín (54,5 km²), Orlová (70,0 km²), ale i Havířov (88,2 km²).** U všech jde o území s vysokou hustotou zalidnění. Největší **rozlohy obcí** mají obvody Rýmařov (30,6 km²), Frýdlant nad Ostravicí (29,7 km²) a Karviná (26,4 km²), avšak nejvyšší **průměrné počty obyvatelstva obcí** jsou ve správních obvodech Ostrava (26 428 obyvatel), Havířov (19 997 obyvatel) a Karviná (18 813 obyvatel). Obyvatelstvo správního obvodu Ostrava představuje čtvrtinu (27,1 %) obyvatelstva Moravskoslezského kraje, ale obyvatelstvo obvodu Odry pouze 1,0 %, protože obyvatelstvo obvodu Ostrava čítalo při sčítání 2001 celkem 343 559 obyvatel, kdežto obyvatelstvo obvodu Odry pouze 13 258 obyvatel.

Územní rozložení 1 269 467 obyvatel je velmi rozdílné. Na jeden správní obvod připadlo podle sčítání lidu 2001 v průměru 57 703 trvale bydlících obyvatel, což je druhý nejvyšší ukazatel za kraje v České republice při celostátním průměru 49 660 obyvatel obvodu. Průměrná rozloha obcí v kraji je 18,33 km² proti 12,60 km² v České republice, a průměrný počet obyvatel byl v roce 2001 v kraji 4 204 proti 1 635 v celostátním průměru. Z úhrnu **302 obcí** podle sčítání 2001 mělo 231 obcí méně než 2 tisíce obyvatel (venkovské obce). Měst s 2-5 tis. obyvateli bylo 39; ostatní obce byly větší, a to s počtem 5-10 tis. obyvatel, kterých bylo k 1. 1. 2003 celkem 16, resp. s počtem vyšším nad 10 tis. obyvatel, kterých bylo rovněž 16.

Tab. 1 Území a obyvatelstvo Moravskoslezského kraje 1. března 2001 podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Správní obvod obce s rozšířenou působností	Nadmořská výška v m ¹⁾	Rozloha v km ²	Počet obyvatel	Podíl obyvatelstva v %	Počet obyvatel na 1 km ²	Obce		
						počet obcí	průměrná rozloha v km ²	průměrný počet obyvatel
Bílovec	289	171,54	26 776	2,1	156	13	13,20	2 060
Bohumín	198	48,09	30 053	2,4	625	2	24,05	15 027
Bruntál	547	703,14	43 437	3,4	62	33	21,31	1 316
Český Těšín	270	54,52	28 810	2,3	528	3	18,17	9 603
Frenštát pod Radhoštěm	401	118,86	20 740	1,6	174	7	16,98	2 963
Frýdek-Místek	300	480,32	108 529	8,5	226	37	12,98	2 933
Frýdlant nad Ostravicí	257	297,12	20 056	1,6	68	10	29,71	2 006
Haviřov	270	88,20	99 986	7,9	1 134	5	17,64	19 997
Hlučín	241	165,34	39 793	3,1	241	15	11,02	2 653
Jablunkov	386	176,16	22 662	1,8	129	12	14,68	1 889
Karviná	230	105,59	75 250	5,9	713	4	26,40	18 813
Kopřivnice	320	121,28	41 844	3,3	345	10	12,13	4 184
Kravaře	240	100,57	20 768	1,6	206	9	11,17	2 308
Krnov	316	574,31	43 299	3,4	75	25	22,97	1 732
Nový Jičín	285	325,47	52 990	4,2	163	16	20,34	3 312
Odry	303	173,92	13 258	1,0	76	9	19,32	1 473
Opava	257	557,92	102 221	8,1	183	40	13,95	2 556
Orlová	215	69,96	48 249	3,8	690	4	17,49	12 062
Ostrava	212	331,54	343 559	27,1	1 036	13	25,50	26 428
Rýmařov	590	366,65	17 984	1,4	49	12	30,55	1 499
Třinec	306	224,61	54 895	4,3	244	11	20,42	4 990
Vitkov	460	280,23	14 308	1,1	51	12	23,35	1 192
Celkem	x	5 535,34	1 269 467	100,0	229	302	18,33	4 204

¹⁾ Nadmořská výška sídla správního obvodu.

Výčet šestnácti **měst s 5-10 tis. obyvateli** představoval značně vysoký podíl jejich demografické váhy, konkrétně 109 377 bydlících obyvatel. V průměru měly tyto obce rozlohu 35,0 km², s průměrným počtem 6 836 bydlících obyvatel a s hustotou zalidnění 195 obyvatel na km². Od nejmenších k největším měla města této velikosti následující počet obyvatel: Hradec nad Moravicí (5 033), Bystřice (5 047 k 1. 1. 2003), Šenov (5 406), Jablunkov (5 934), Fulnek (6 053), Vrbno pod Pradědem (6 244), Vítkov (6 337), Vratimov (6 456), Kravaře (6 693), Rychvald (6 769), Petřvald (6 811), Odry (7 444), Bílovec (7 494), Příbor (8 754), Rýmařov (9 167), Frýdlant nad Ostravicí (9 791).

Města s 10 000 a více obyvateli v počtu 16 měla v roce 2001 celkem 844 364 obyvatel; v průměru měla rozlohu 51,9 km², na jedno město připadlo 52 773 obyvatel při hustotě zalidnění 1 016 obyvatel na km². Jejich výčet je následující: Studénka (10 505 obyvatel), Frenštát pod Radhoštěm (11 361), Hlučín (14 346), Bruntál (17 627), **Bohumín (23 284)**, Kopřivnice (23 747), Krnov (25 764), Český Těšín (26 429), Nový Jičín (26 970), Orlová (34 856), Třinec (38 953), Opava (61 382), Frýdek-Místek (61 400), Karviná (65 141), Haviřov (85 855) a Ostrava (316 744). Obyvatelstvo Moravskoslezského kraje žilo v roce 2001 ve **470 235 bytových domácnostech**, které měly v průměru 2,70 členů. Hospodářských domácností bylo 518 676 o průměrném počtu 2,45 členů. **Cenzových domácností bylo 524 106** s průměrným počtem 2,42 členů. Všechny druhy uvedených domácností byly v průměru větší než celostátní průměr, kde v uvedených typech domácností bylo průměrně 2,67, 2,43 a 2,40 členů. Ze 100 cenzových domácností bylo v Moravskoslezském kraji **55,8 % úplných rodin** proti 54,6 % v celostátním průměru. Neúplných rodin bylo v kraji 13,3 % proti 13,5 % v České republice, domácností jednotlivců bylo v kraji 29,2 % proti 29,9 % v úhrnu republiky, a nerodinných domácností bylo v kraji 1,6 % proti 2,0 % v České republice.

VÝVOJ OBYVATELSTVA 1961-2002

Vývoj obyvatelstva Moravskoslezského kraje je sledován jednak z dlouhodobějšího hlediska čtyřiceti let mezi sčítáními lidu 1961 a 2001, jednak z krátkodobého pohledu mezi posledními dvěma sčítáními 1991 a 2001 (Tab. 2). Východním okamžikem je sčítání lidu 1961, kdy výsledky byly zpracovány z hlediska **trvale bydlícího obyvatel-**

stva a nikoli jako v předešlé téměř stoleté epoše z pohledu obyvatelstva přítomného.

Období 1961-2001 bylo děleno jednotlivými sčítáními lidu na demograficky nestejná období. V letech **1961-1970** se počet obyvatelstva dnešní České republiky zvýšil o 2,5 %. Vzrůst obyvatelstva dnešního Moravskoslezského kraje však činil 13,4 %. Mezi sčítáními **1970 a 1980** vzrostlo obyvatelstvo České republiky o 4,9 %, ale obyvatelstvo kraje se zvýšilo o 7,7 %. I v období **1980-1991** byl vývoj obyvatelstva kraje ještě stále příznivější než v úhrnu republiky, protože došlo k jeho zvýšení o 1,8 % proti pouhým 0,1 % v celostátním průměru. Teprve období **1991-2001** bylo pro Moravskoslezský kraj méně příznivé než pro úhrn České republiky, protože populační bilance kraje vykázala úbytek 1,1 % obyvatelstva proti 0,7 % v republikovém úhrnu. Jak je zřejmé, po celých třicet let byl demografický vývoj obyvatelstva kraje dynamičtější než obyvatelstva celé republiky. Čtyřicetiletá bilance kraje vykázala přírůstek 22,9 % trvale bydlícího obyvatelstva proti přírůstku 6,9 % v úhrnu státu, čili přírůstkové tempo bylo v kraji 3,3 krát rychlejší než celostátní. Míra přírůstku Moravskoslezského kraje byla největší ze všech 14 dnešních krajů České republiky. Znamenalo to také, že zatímco počtem obyvatelstva byl Moravskoslezský kraj v roce 1961 čtvrtým největším krajem republiky, do roku 2001 se posunul na **prvé místo**, když i Hlavní město Praha bylo odsunuto na druhou pozici.

Pro čtyřicetiletou bilanci obyvatelstva mělo však důležitý význam poslední období **1991-2001**, které je obdobím označovaným za demograficky krizovou etapu, kdy počet obyvatelstva státu klesl o 0,7 % a obyvatelstva Moravskoslezského kraje o již zmíněných 1,1 %.

V letech **1961 až 2001** se počet bydlícího obyvatelstva zvýšil nejvíce ve správním obvodu Haviřov (+58,2 %) a Kopřivnice (+50,8 %). Ale také přírůstek v obvodu Frýdek-Místek byl vysoký (+36,6 %). Nejmenší relativní přírůstky byly v obvodech Odry (+0,7 %), Krnov (+0,8 %) a Vítkov (+1,3 %). Období **1991-2001** – celostátně i regionálně velmi nepříznivé – znamenalo pro 11 správních obvodů ještě přírůstek obyvatelstva, ale pro druhých 11 obvodů znamenalo populační ztráty. Přírůstkovými obvody byly mj. ještě Frenštát pod Radhoštěm (+3,1 %), Jablunkov (+2,0 %) a Kravaře (+1,8 %) a dalších osm obvodů s nižšími přírůstky. Proti nim stály správní obvody, kde se počet obyvatelstva snížil, nejvíce v obvodech Český Těšín (-4,0 %), Karviná (-3,2 %) a Ostrava (-2,9 %). Také ostatní demogra-

Tab. 2 Vývoj počtu obyvatelstva 1961-2001 podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Správní obvod obce s rozšířenou působností	Počet trvale bydlících obyvatel					Přírůstek (úbytek) počtu obyvatel v % v období				
	1.3.1961	1.12.1970	1.11.1980	3.3.1991	1.3.2001	1961- 1970	1970- 1980	1980- 1991	1991- 2001	1961- 2001
Bilovec	23 471	25 622	27 010	26 950	26 776	9,2	5,4	-0,2	-0,6	14,1
Bohumín	28 443	29 274	32 326	30 331	30 053	2,9	10,4	-6,2	-0,9	5,7
Bruntál	34 219	36 247	40 909	42 944	43 437	5,9	12,9	5,0	1,1	26,9
Český Těšín	21 268	21 123	24 805	30 022	28 810	-0,7	17,4	21,0	-4,0	35,5
Frenštát pod Radhoštěm	17 935	18 353	19 348	20 125	20 740	2,3	5,4	4,0	3,1	15,6
Frýdek-Místek	79 432	89 005	101 837	109 241	108 529	12,1	14,4	7,3	-0,7	36,6
Frýdlant nad Ostravicí	19 714	19 389	20 020	19 818	20 056	-1,6	3,3	-1,0	1,2	1,7
Haviřov	63 209	94 073	98 778	99 830	99 986	48,8	5,0	1,1	0,2	58,2
Hlučín	33 694	37 431	39 485	39 466	39 793	11,1	5,5	0,0	0,8	18,1
Jablunkov	20 331	20 788	21 700	22 209	22 662	2,2	4,4	2,3	2,0	11,5
Karviná	61 887	90 471	88 498	77 737	75 250	46,2	-2,2	-12,2	-3,2	21,6
Kopřivnice	27 756	31 799	38 843	42 043	41 844	14,6	22,2	8,2	-0,5	50,8
Kravaře	17 914	18 155	19 708	20 400	20 768	1,3	8,6	3,5	1,8	15,9
Krnov	42 968	42 098	43 758	42 676	43 299	-2,0	3,9	-2,5	1,5	0,8
Nový Jičín	46 985	47 415	51 061	52 237	52 990	0,9	7,7	2,3	1,4	12,8
Odry	13 161	12 974	13 347	13 138	13 258	-1,4	2,9	-1,6	0,9	0,7
Opava	87 030	90 465	98 001	102 129	102 221	3,9	8,3	4,2	0,1	17,5
Orlová	40 458	40 740	43 298	49 389	48 249	0,7	6,3	14,1	-2,3	19,3
Ostrava	279 677	323 033	349 371	353 989	343 559	15,5	8,2	1,3	-2,9	22,8
Rýmařov	16 516	17 233	18 610	18 386	17 984	4,3	8,0	-1,2	-2,2	8,9
Třinec	42 475	51 044	55 373	55 719	54 895	20,2	8,5	0,6	-1,5	29,2
Vítkov	14 124	14 217	14 900	14 492	14 308	0,7	4,8	-2,7	-1,3	1,3
Celkem	1 032 667	1 170 949	1 260 986	1 283 271	1 269 467	13,4	7,7	1,8	-1,1	22,9

Tab. 3 Vývoj počtu obyvatelstva 1961-2001 podle velikostních skupin obcí

Velikostní skupina obcí podle počtu obyvatel	Počet trvale bydlících obyvatel					Přírůstek (úbytek) počtu obyvatel v období				
	1.3.1961	1.12.1970	1.11.1980	3.3.1991	1.3.2001	1961- 1970	1970- 1980	1980- 1991	1991- 2001	1961- 2001
Absolutní počet										
Do 2 000	207 816	195 781	191 840	182 747	187 995	-12 035	-3 941	-9 093	5 248	-19 821
2 000- 4 999	118 626	120 362	123 627	124 759	127 731	1 736	3 265	1 132	2 972	9 105
5 000- 9 999	97 558	101 703	111 081	109 924	109 377	4 145	9 378	-1 157	-547	11 819
10 000 a více	608 667	753 103	834 438	865 841	844 364	144 436	81 335	31 403	-21 477	235 697
Celkem	1 032 667	1 170 949	1 260 986	1 283 271	1 269 467	138 282	90 037	22 285	-13 804	236 800
Relativní počet ¹⁾										
Do 2 000	20,1	16,7	15,2	14,2	14,8	-5,8	-2,0	-4,7	2,9	-9,5
2 000- 4 999	11,5	10,3	9,8	9,7	10,1	1,5	2,7	0,9	2,4	7,7
5 000- 9 999	9,4	8,7	8,8	8,6	8,6	4,2	9,2	-1,0	-0,5	12,1
10 000 a více	58,9	64,3	66,2	67,5	66,5	23,7	10,8	3,8	-2,5	38,7
Celkem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	13,4	7,7	1,8	-1,1	22,9

¹⁾ V levé části struktura osídlení, v pravé části intercenální změny v počtu obyvatelstva v %.

ficky úbytkové obvody mají úzké vazby na ztlumený těžební průmysl i těžké strojírenství v kraji.

ROZMÍSTĚNÍ OBYVATELSTVA 1961-2001

Územní rozložení obyvatelstva Moravskoslezského kraje sledujeme podílem jeho obyvatel v obcích do 2 tis. obyvatel (venkovské obce), v obcích s 2-5 tis. obyvateli, v obcích s 5-10 tis. obyvateli a ve městech s 10 tis. a více obyvateli (Tab. 3). V obcích do 2 tis. obyvatel bydlelo v roce 1961 v jejich územním rozsahu k 1. lednu 2003 celkem 207 816 obyvatel, čili 20,1 % obyvatelstva kraje. V obcích s 2-5 tis. obyvateli mělo trvalé bydliště 118 626 obyvatel, což představovalo 11,5 % obyvatelstva kraje. Obce s 5-10 tis. obyvateli byla trvalým bydlištěm 97 558 obyvatel, čili 9,4 % krajské populace. Ve městech s 10 tis. a více obyvateli bydlelo 608 667 obyvatel, neboli 58,9 %, což byla i tehdejší **míra urbanizace** Moravskoslezského kraje. Počet a podíl obyvatelstva obcí s méně než 2 tis. obyvateli

klesal v kraji až do roku 1991. V posledním intercenálním deceniu zde došlo k obratu. Podíl obyvatelstva venkovských obcí se zvýšil na 14,8 % při zvýšení absolutního počtu o 5 248 bydlících obyvatel. Podíl obyvatelstva obcí s 2-5 tis. obyvateli se zvýšil o 2 972, což znamenalo i zvýšení jeho zastoupení z 9,7 % na 10,1 % obyvatelstva kraje.

Ve městech s 5 tis. a více obyvateli došlo v posledním desetiletí k absolutním i relativním **úbytkům** a tím i ke snížení demografické váhy obou těchto skupin měst. V obcích s 5-10 tis. obyvateli se počet bydlících obyvatel snížil sice jen o 547 (tj. o 0,5 %), ale ve městech s 10 tis. a více obyvateli se počet snížil o 21 477 (tj. o 2,5 %) bydlících obyvatel. Podíl obyvatelstva obcí s 5-10 tis. obyvateli zůstal zachován na 8,6 %, avšak podíl obyvatelstva desetitisícových měst klesl na 66,5 %. To je i nový ukazatel urbanizace obyvatelstva Moravskoslezského kraje.

V úhrnu let **1961-2001** se počet bydlícího obyvatelstva snížil ve venkovských obcích kraje o 9,5 %, což však byl relativní úbytek menší než v úhrnu venkovských obcí republiky, kde

činil více než dvojnásobek, totiž 20,4 %. Obce s 2-5 tis. obyvateli zaznamenaly v kraji přírůstek 7,7 % obyvatel. I to bylo více než v úhrnu České republiky, kde přírůstek činil pouze 4,2 %. Pouze obce s 5-10 tis. obyvateli byly v kraji demograficky méně úspěšné než v úhrnu republiky, protože relativní přírůstek byl jen 12,1 % proti 17,6 % v republice. Avšak města s více než 10 tis. obyvateli již byla v kraji opět demograficky úspěšnější, neboť v nich přibýlo 38,7 % bydlícího obyvatelstva proti 26,4 % v celostátním průměru.

Strukturu bydlícího obyvatelstva podle charakteristických čtyř velikostních skupin obcí vyjadřují podíly jejich populací v kraji ve srovnání s rozmístěním v úhrnu republiky, a to podle stavu k 1. březnu 2001. Venkovské obce obývalo v kraji 14,8 % obyvatel proti 26,0 % v České republice, obce s 2-5 tis. obyvateli 10,1 % proti 11,0 % ve státě, obce s 5-10 tis. obyvateli 8,6 % proti 8,8 % v celostátním úhrnu a města s 10 tis. a více obyvateli 66,5 % proti 54,2 % v republikovém průměru. Rozdíl je tedy především v podílech obyvatelstva bydlícího ve venkovských obcích na jedné straně a obyvatelstva bydlícího v desetitisícových městech na straně druhé. Podíl obyvatel bydlících ve venkovských obcích je nyní v Moravskoslezském kraji tak nízký, že kraj zaujímá až třinácté místo. Proti tomu podílem obyvatelstva bydlícího ve městech s 10 tis. a více obyvateli zaujímá kraj druhé místo, a to za Hlavním městem Prahou.

VĚKOVÉ SLOŽENÍ OBYVATELSTVA 1970-2001

Věkové složení obyvatelstva je považováno za nejdůležitější biologický předpoklad nejen jeho přirozené reprodukce, ale i reprodukce migrační. Je výsledkem dlouholetého, až stoletého předchozího vývoje příslušné populace, ale současně i jednou z podmínek jeho vývoje budoucího. V té souvislosti se hovoří o **sekulárním fenoménu populace**.

Struktura obyvatelstva podle věku ho charakterizuje jako obyvatelstvo mladé (progresivní), ustálené (stacionární) nebo staré (regresivní). Děje se tak na základě zastoupení různých věkových složek v sledované populaci, a to podle jednotek (generací) nebo věkových skupin utvářených podle účelu analýzy věkového složení. Nejpodrobnější je analýza věkového složení podle jednotek věku, další přístupy shlukují tyto jednotky do věkových skupin např. 0-14, 15-49, 50+ let (biologické hledisko rozhodné pro přirozenou reprodukci obyvatelstva), nebo 0-14, 15-59, 60+ let (ekonomické hledisko) apod. Jiný způsob prezentace je struktura podle pětiletých věkových skupin, jak jí bylo užito pro grafické vyjádření v tomto příspěvku (**Graf 2**).

Dělení populací podle základního typu na progresivní, stacionární nebo regresivní bylo zavedeno již v roce 1900. Graficky má progresivní typ formu „pyramidy“ nebo „stromu“, stacionární typ podobu „úlu“ a regresivní typ podobu „urny“. Populace České republiky a populace všech krajů má v mírně odlišné podobě podobu „urny“, jak si lze potvrdit i na grafu 2 Moravskoslezského kraje.

Pro náš příspěvek používáme dělení obyvatelstva na tři hlavní věkové skupiny, a to z pohledu ekonomických hranic věku, určených nyní obecně věkem 0-14 let (předproduktivní věk), 15-59 let (produktivní věk) a 60 a více let (poproduktivní věk). Retrospektiva začíná rokem 1970 (**Tab. 4**). V roce 1970 bylo v České republice ve věku 0-14 let 21,2 % obyvatel. Podíl této věkové skupiny v populaci Moravskoslezského kraje byl příznivě vyšší (24,6 %). Do roku 1991 se podíl této věkové složky v celostátním úhrnu snížil na 21,0 % a v kraji na 21,9 %. Do roku 2001 kleslo zastoupení dětí v populaci České republiky na 16,2 % a v kraji na 17,2 %.

Nadále tedy má Moravskoslezský kraj zastoupení dětí v populaci příznivější. Porovnání podílu zastoupení obyvatelstva v produktivním věku 15-59 let v Moravskoslezském kraji a v úhrnu České republiky mělo při sčítání lidu 1970, 1991 a 2001 tuto podobu: 61,1 % : 60,4 % ; 62,5 % : 61,2 % ; 65,7 % : 65,4 %. Moravskoslezský kraj vykazoval po celou sledovanou dobu třiceti let vyšší potenciál pracovních sil v úhrnu svého obyvatelstva, než měla Česká republika ve svém průměru. Důležité byly a jsou rozdíly v podílu seniorů v populaci kraje a v úhrnu republiky. V Moravskoslezském kraji se jejich zastoupení zvyšovalo ze 14,3 % na 15,6 % a v roce 2001 na 17,1 %, ale v úhrnu České republiky byl vývoj podílového ukazatele 18,4 % – 17,8 % – 18,4 %. Docházelo tedy ke sblížení ukazatelů kraje a státu, ale i v roce 2001 byl podíl seniorů v kraji nižší než v republikovém úhrnu.

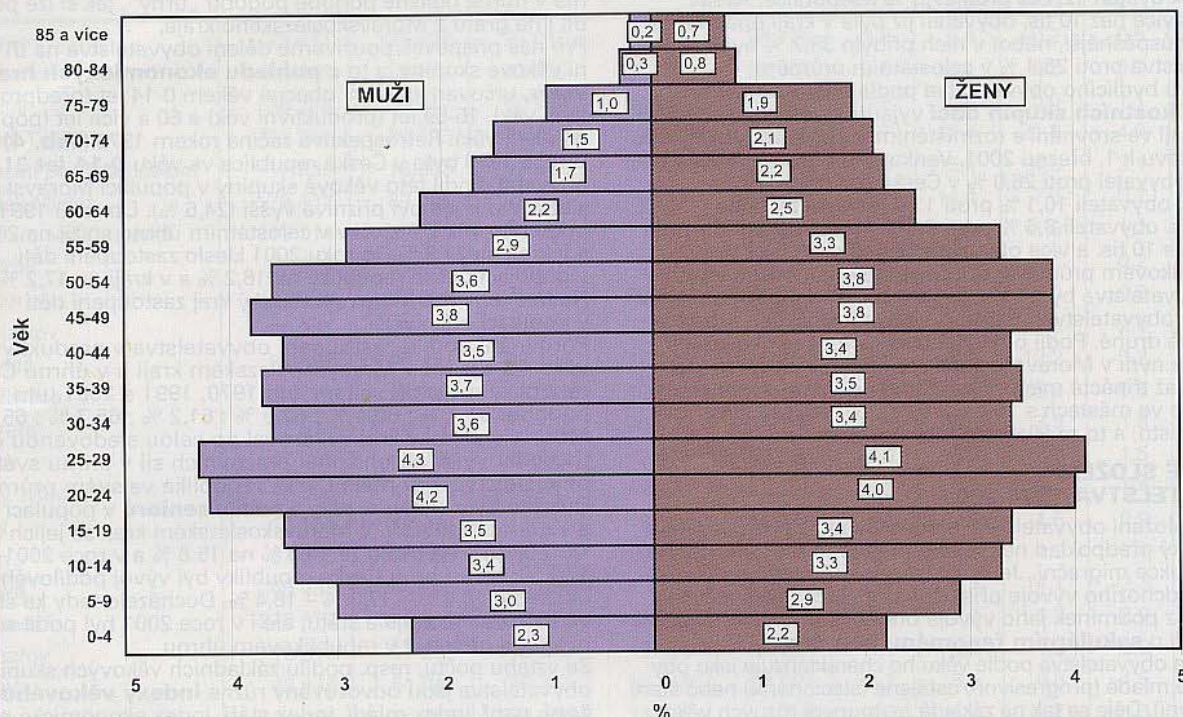
Ze vztahu počtu, resp. podílu základních věkových skupin obyvatelstva jsou odvozovány různé indexy věkového složení, např. index mládí, index stárí, index ekonomické nebo sociální závislosti. Zde uvádíme vývoj ukazatele „index mládí“, což je počet dětí ve věku 0-14 let připadající na 100 obyvatel 60letých a starších. V roce 1970 byl tento index 171,5 proti 115,7 v České republice, čili o 48,2 % vyšší než v průměru republiky. Do roku 1991 klesl index mládí v kraji na 140,4, ale v České republice se zvýšil na 117,8; přesto krajský ukazatel byl o 19,2 % vyšší než ukazatel celostátní. V roce 2001 se krajský ukazatel snížil na 100,2 %, ale celostátní klesl až na 87,7 %.

Tab. 4 Věková struktura obyvatelstva 1970-2001 podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Správní obvod obce s rozšířenou působností	Podíl obyvatel ve věku (v procentech)									Index mládí ¹⁾		
	0 - 14 let			15 - 59 let			60 a více let			1970	1991	2001
	1970	1991	2001	1970	1991	2001	1970	1991	2001			
Bílovec	26,1	22,3	18,0	60,3	62,3	65,1	13,7	15,4	16,8	190,9	145,1	107,0
Bohumín	21,2	20,5	16,3	61,2	61,3	65,8	17,6	18,2	17,9	120,3	113,0	91,3
Bruntál	28,1	25,1	18,7	62,5	62,8	67,3	9,4	12,1	14,0	299,7	207,7	134,1
Český Těšín	21,0	25,4	18,1	60,5	59,2	66,6	18,5	15,4	15,4	113,3	164,8	117,7
Frenštát pod Radhoštěm	21,4	21,5	17,5	60,1	60,1	64,2	18,6	18,4	18,3	114,9	117,0	95,8
Frýdek-Místek	22,4	22,3	17,5	60,1	62,3	66,4	17,5	15,4	16,0	128,0	144,9	109,5
Frýdlant nad Ostravicí	20,2	19,9	15,8	58,8	59,7	64,5	21,0	20,4	19,8	96,4	97,6	79,7
Havířov	28,9	20,8	16,6	62,6	64,6	65,4	8,5	14,6	17,9	340,8	142,7	92,8
Hlučín	26,1	21,1	16,6	60,9	63,9	64,7	13,0	14,9	18,7	201,6	141,3	88,4
Jablunkov	27,2	24,1	19,1	58,6	59,2	62,8	14,3	16,7	18,1	190,6	144,1	105,7
Karviná	29,2	20,2	16,6	59,7	65,6	66,1	11,1	14,2	17,3	261,7	142,7	95,9
Kopřivnice	24,7	24,1	18,4	59,9	62,6	66,2	15,4	13,4	15,4	159,8	179,9	120,1
Kravaře	26,5	24,4	18,0	58,0	60,6	64,7	15,5	15,0	17,3	171,4	162,9	104,3
Krnov	24,9	22,5	17,6	63,3	62,1	65,9	11,8	15,5	16,5	211,1	145,5	106,3
Nový Jičín	24,3	22,6	17,5	61,5	61,8	66,5	14,2	15,6	15,9	171,3	145,3	110,1
Odry	26,1	23,4	18,9	61,4	61,3	65,4	12,5	15,4	15,7	208,5	152,0	120,4
Opava	23,7	22,4	17,0	60,8	61,5	65,4	15,4	16,1	17,6	153,9	139,1	96,3
Orlová	21,1	24,4	19,3	59,0	60,6	66,3	19,9	15,0	14,4	105,9	162,6	134,3
Ostrava	22,7	20,7	16,3	62,0	62,8	65,8	15,3	16,4	17,8	148,4	126,2	91,7
Rýmařov	29,2	23,6	17,8	62,1	63,9	67,1	8,7	12,5	15,2	335,3	188,3	117,0
Třinec	25,4	21,7	17,1	60,3	61,6	63,8	14,3	16,6	19,1	177,7	130,6	89,6
Vítkov	27,7	24,1	18,2	61,6	61,9	65,5	10,8	14,0	16,3	256,3	171,6	111,5
Celkem	24,6	21,9	17,2	61,1	62,5	65,7	14,3	15,6	17,1	171,5	140,4	100,2

¹⁾ Počet obyvatel ve věku 0-14 let na 100 obyvatel ve věku 60 a více let.

2 VĚKOVÉ SLOŽENÍ OBYVATELSTVA MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE 2001 (v % z úhrnu obyvatelstva)

Pramen: ČSÚ Praha.

Podílem dětí ve věku 0-14 let zaujal Moravskoslezský kraj v roce 2001 **druhé místo mezi kraji** České republiky, a to za krajem Vysočina, kde byl podíl nejvyšší. Z hlediska zastoupení obyvatelstva v produktivním věku 15-59 let zaujal kraj páté místo, a podíl seniorů v obyvatelstvu byl v kraji čtvrtý nejvyšší.

Územní rozdíly ve věkovém složení, resp. zastoupení tří základních věkových skupin v obyvatelstvu správních obvodů vycházejí z dat sčítání 2001. Děti ve věku **0-14 let** mají nejvyšší zastoupení v obvodech Orlová (19,3 %), Jablunkov (19,1 %) a Odry (18,9 %). Proti nim stojí obvody s nejnižšími podílovými ukazateli. Na prvním místě je to obvod Frýdlant nad Ostravicí (15,8 %), za ním obvody Ostrava a **Bohumín** (16,3 %) a obvody Havířov, Hlučín a Karviná (16,6 %). Rozdíl mezi ukazatelem za obvody Orlová a Frýdlant nad Ostravicí je 3,5 bodu, což představuje poměrně malý rozdíl od průměrného krajského ukazatele, totiž 20,3 %.

Podílové ukazatele zastoupení obyvatelstva ve věku **15-59 let** se pohybovaly od nejvyššího podílu 67,3 % ve správním obvodu Bruntál až k nejnižšímu podílovému ukazateli v obvodě Jablunkov s hodnotou 62,8 %. Za Bruntálskem byl druhým obvodem s nejvyšším ukazatelem obvod Rýmařov (67,1 %) a třetím byl obvod Český Těšín (66,6 %). Za Jablunkovskem byl druhým obvodem s nejnižším ukazatelem obvod Třinec (63,8 %) a třetím byl obvod Frenštát pod Radhoštěm (64,2 %). Rozdíl mezi ukazateli za obvody Bruntál a Jablunkov představoval odchylku od krajského ukazatele pouhých 6,8 %.

Nejvyšší ukazatel podílu obyvatelstva ve věku **60 a více let** měl v roce 2001 správní obvod Frýdlant nad Ostravicí, totiž 19,8 %. Za ním byl obvod Třinec (19,1 %) a třetí byl obvod Hlučín (18,7 %). V zastoupení obyvatelstva v produktivním věku byly mezi srovnávanými věkovými skupinami mezi obvody **nejvyšší rozdíly**, což vyplývá z toho, že nejnižší ukazatel měl obvod Bruntál (14,0 %), na druhém místě byl obvod Orlová (14,4 %) a na třetí příčce Rýmařovsko (15,2 %). Rozdíl mezi obvody Bruntál a Frýdlant nad Ostravicí (5,8 bodů) znamenal odchylku od krajského podílového ukazatele 33,9 %.

Index mládeže jako ukazatel dynamického vývoje obyvatelstva byl v roce 2001 nejvyšší ve správním obvodu Orlová (134,3), dále v obvodu Bruntál (134,1) a v obvodu Odry (120,4). Na nejnižší hladině byly ukazatele v obvodech Frýdlant nad Ostravicí (79,7), Hlučín (88,4) a Třinec (89,6). Celkem devět obvodů mělo již ukazatel nižší než 100,0.

VZDĚLANOST OBYVATELSTVA V ROCE 2001

Vzdělanost obyvatelstva je nejen kulturní charakteristikou populace, ale stále více se stává důležitým **ekonomickým faktorem** společnosti. Otázce vzdělání byla v českých zemích věnována pozornost v modifikované formě již při sčítání lidu v roce 1910 i po první světové válce při sčítáních lidu 1921 a 1930, avšak pouhou otázkou po gramotnosti zjišťované jako „znalost čtení“ eventuálně „znalost čtení a psaní“. V roce 1950 však bylo přistoupeno k přesnějšímu zjišťování vzdělanosti obyvatelstva, a to přímou otázkou na nejvyšší dosažený stupeň školního vzdělání a také se zaměřením na odvětví vzdělání (**Tab.5**).

Hladina vzdělanosti obyvatelstva se měří několika způsoby. Patrně nejpřesnějším ukazatelem je úhrnný počet let vzdělání obyvatelstva od určité věkové hranice, například 15 nebo 25 let. V tabulce 5 je užitá jednak absolutních dat o vzdělání obyvatelstva staršího 15 let podle „klasických“ stupňů vzdělání, jednak dvou ukazatelů vzdělanosti. V Moravskoslezském kraji mělo základní (i nedokončené) vzdělání 25,4 % obyvatelstva staršího 15 let. Byl to podíl o něco vyšší než v celostátním průměru (23,5 %). Proti tomu dospělé obyvatelstvo Moravskoslezského kraje mělo ve 38,9 % případů střední odborné vzdělání, což naopak byl podíl vyšší než celostátní 38,0 %. Tím se částečně kompenzuje vyšší hladina pouhého základního vzdělání dospělého obyvatelstva v kraji. Rozdíly v neprospěch kraje však jsou u dalších dvou ukazatelů, a to v zastoupení úplného středního vzdělání, které má v kraji jen 26,6 % obyvatelstva staršího 15 let proti 28,4 % v České republice, a také pokud jde o vysokoškolské vzdělání, které mělo v roce 2001 v kraji jen 7,8 % obyvatelstva staršího 15 let proti 8,9 % v celostátním průměru. Podíl osob s neznámým dosaženým stupněm vzdělání 1,4 % byl na celostátní hladině (1,3 %).

Prvým syntetickým ukazatelem vzdělanosti obyvatelstva je „**index vzdělání**“, který vyjadřuje počet obyvatel s úplným středním a úplným vysokoškolským vzděláním připadající na 100 obyvatel starších 25 let. V Moravskoslezském kraji má hodnotu 41,7 a je nižší než celostátní index 45,3. Druhým syntetickým ukazatelem je „**úhrnný počet let školního vzdělání**“ všech obyvatel starších 15 let. V kraji měl v roce 2001 hodnotu 11,5 let proti celostátnímu ukazateli 11,7 let. **Územní rozdíly** charakterizované ukazatelem „**indexu vzdělání**“ jsou mezi správními obvody kraje poměrně značné. Nejvyšší „indexy vzdělání“ mají správní obvody Český

Tab. 5 Obyvatelstvo starší 15 let podle stupně školního vzdělání a podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností v roce 2001

Správní obvod obce s rozšířenou působností	Obyvatelstvo podle stupně vzdělání - absolutně					Obyvatelstvo podle stupně vzdělání - struktura v procentech					Index vzdělání ¹⁾	Počet let školního vzdělání ²⁾
	základní	střední odborné	úplné střední	vysokoškolské	nezjištěno	základní	střední odborné	úplné střední	vysokoškolské	nezjištěno		
Bílovec	5 667	8 979	5 584	1 377	157	26,0	41,3	25,7	6,3	0,7	39,0	11,4
Bohumín	7 322	9 275	6 431	1 618	293	29,4	37,2	25,8	6,5	1,2	38,8	11,3
Bruntál	9 943	14 060	8 654	1 946	436	28,4	40,1	24,7	5,6	1,2	37,7	11,3
Český Těšín	5 648	8 910	6 805	1 986	192	24,0	37,8	28,9	8,4	0,8	46,7	11,6
Frenštát pod Radhoštěm	3 705	7 053	4 695	1 305	322	21,7	41,3	27,5	7,6	1,9	42,5	11,6
Frýdek-Místek	20 013	34 873	25 977	7 600	784	22,4	39,1	29,1	8,5	0,9	45,8	11,7
Frýdlant nad Ostravicí	3 995	6 513	4 839	1 326	89	23,8	38,9	28,9	7,9	0,5	44,2	11,6
Haviřov	20 544	32 753	21 370	6 204	2 168	24,7	39,4	25,7	7,5	2,6	40,0	11,5
Hlučín	9 557	14 012	7 313	1 731	318	29,0	42,5	22,2	5,3	1,0	33,1	11,2
Jablunkov	5 705	7 217	4 398	864	71	31,3	39,5	24,1	4,7	0,4	36,1	11,1
Karviná	18 328	25 082	15 015	3 067	883	29,4	40,2	24,1	4,9	1,4	34,7	11,2
Kopřivnice	7 419	13 991	9 814	2 522	304	21,8	41,1	28,8	7,4	0,9	44,7	11,6
Kravaře	4 728	7 834	3 534	698	163	27,9	46,2	20,8	4,1	1,0	31,2	11,1
Krnov	9 549	14 044	9 307	1 992	417	27,0	39,8	26,4	5,6	1,2	39,0	11,3
Nový Jičín	10 715	17 676	11 542	2 970	637	24,6	40,6	26,5	6,8	1,5	41,2	11,5
Odry	3 325	4 553	2 254	462	89	31,1	42,6	21,1	4,3	0,8	31,7	11,1
Opava	19 761	32 658	23 574	7 345	923	23,5	38,8	28,0	8,7	1,1	44,8	11,6
Orlová	11 066	15 755	9 249	2 004	637	28,6	40,7	23,9	5,2	1,6	35,8	11,2
Ostrava	68 763	103 678	79 044	29 926	4 703	24,0	36,2	27,6	10,5	1,6	45,8	11,7
Rýmařov	4 253	6 046	3 432	728	204	29,0	41,2	23,4	5,0	1,4	34,8	11,2
Třinec	11 795	17 403	12 507	3 364	245	26,0	38,4	27,6	7,4	0,5	42,6	11,5
Vítkov	3 651	4 882	2 429	471	112	31,6	42,3	21,0	4,1	1,0	30,9	11,0
Celkem	265 452	407 247	277 767	81 506	14 147	25,4	38,9	26,6	7,8	1,4	41,7	11,5

¹⁾ Počet obyvatel se středoškolským a vysokoškolským vzděláním na 100 obyvatel starších 25 let.

²⁾ Průměrný počet let školního vzdělání obyvatel starších 15 let (bez osob s nezjištěným vzděláním).

Těšín (46,7), Ostrava a Frýdek-Místek (45,8) a Opava (44,8), které je možno považovat za kulturní centra Moravskoslezského kraje, což se promítá i do zmíněných ukazatelů. Nejnížší ukazatele mají proti tomu správní obvody Vítkov (30,9), Kravaře (31,2) a Odry (31,7), kde to nepochybně souvisí i s povoláním místního obyvatelstva, které patří ve vyšší míře k prvnímu ekonomickému sektoru zemědělství, lesnictví a rybolovu, kde se patrně nevyskytuje potřeba vyššího zastoupení pracovníků s vyššími stupni vzdělání. Druhý ukazatel reprezentovaný „**úhrnným počtem let školního vzdělání**“ měl hladinu na celostátní úrovni 11,7 let v obvodech Ostrava a Frýdek-Místek. Ve Vítkově měl hodnotu 11,0 let, v obvodech Odry, Kravaře a Jablunkov hodnotu 11,1 roku.

EKONOMICKÁ AKTIVITA OBYVATELSTVA V ROCE 2001

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo bylo pro sčítání lidu, domů a bytů 2001 vymezeno jako **počet zaměstnaných plus počet nezaměstnaných**. Celkový počet ekonomicky činných obyvatel byl v roce 2001 v Moravskoslezském kraji 630 679 osob, což bylo **75,6 ekonomicky aktivních obyvatel na 100 obyvatel v produktivním věku 15-59 let**. Byl to nejnížší ukazatel ze všech čtrnácti krajů republiky. Vyplynul však především z odvětvové struktury ekonomických sektorů kraje a z profesního profilu pracujících i nepracujících obyvatel. Počet nezaměstnaných 97 749 znamenal míru nezaměstnanosti 15,5 %. Metoda sebesčítání mohla vést k méně přesným ukazatelům nezaměstnanosti, než jak ji vykazují úřady práce (Tab. 6).

Ze 100 ekonomicky aktivních osob bylo v roce 2001 v kraji **45,4 % žen**, čili ukazatel téměř totožný s celostátním podílem 45,3 %. Také mezi zaměstnanými se podíl žen 45,1 % skoro nelišil od ukazatele celostátního 45,0 %. Mezi nezaměstnanými měly ženy v kraji podíl 47,5 % proti 47,9 % v úhrnné České republice, což je patrně překvapující, avšak i to vyplývá z profesního profilu ekonomicky aktivních obyvatel v kraji.

Ze 100 obyvatel pracujících v rozhodném okamžiku sčítání (1. březen 2001) vyjždělo z obcí Moravskoslezského kraje do jiné obce 40,0 % pracovníků, což představuje podíl přibližně na celostátní úrovni (39,3 %). Nicméně krajský ukazatel pracovní vyjždělosti je mezi kraji až na dvanáctém místě. Nižší hladina vyjždělosti je již jen v kraji Libereckém

a v Hlavním městě Praze, která výrazně ovlivňuje průměrnou republikovou hodnotu.

Při průměrném krajském ukazateli ekonomického zapojení obyvatelstva ve výši 75,6 na 100 obyvatel ve věku 15-59 let byl nejvyšší ukazatel ekonomické aktivity ve správních obvodech Opava a Vítkov (77,5), dále v obvodech Nový Jičín (76,8) a Ostrava (76,6). Nejnížší ukazatele zapojení bydlícího obyvatelstva v produktivním věku do ekonomiky vykazovaly obvody Haviřov (73,0), Jablunkov (73,1) a Karviná (73,9).

Femininita ekonomicky aktivních obyvatel vyjádřená procentním podílem žen mezi ekonomicky činnými osobami byla nejvyšší v obvodech Ostrava, Opava a Český Těšín (46,1 %), Haviřov (45,9 %) a Orlová (45,7 %). Nejnížší podíly žen mezi ekonomicky aktivními obyvateli měly správní obvody Odry (43,6 %), dále obvody Bílovec, Frýdlant nad Ostravicí, Jablunkov a Kravaře (44,0 %).

Míra pracovní vyjždělosti z obce trvalého bydliště do jiné obce se v kraji při celkové nižší vyjždělosti než celostátní poměrně značně lišila. Na prvních místech s nejvyšší mírou vyjždělosti byly správní obvody Jablunkov (74,4 %), Hlučín (70,4 %) a Kravaře (66,4 %). Nejnížší hladinu vyjždělosti vykazoval správní obvod Ostrava, a to pouhých 17,4 %. Také dva další obvody měly vyjždělost relativně nízkou, a to Třinec (34,2 %) a Krnovsko (34,3 %), což svědčí o příznivější nabídce pracovních míst místním obyvatelům v praceschopném věku.

Ekonomický profil kraje charakterizovaný počty a podíly ekonomicky aktivních obyvatel v hlavních odvětvích národního hospodářství neřadí kraj mezi všemi kraji republiky jako ryze průmyslový, ale podíl 32,7 % činných v **průmyslu** jej řadí mezi čtrnácti kraji teprve na šesté místo. Přitom ovšem industriální obyvatelstvo zde má značně vyšší podíl, než je celostátních 29,0 %. V primárním ekonomickém sektoru **zemědělství, lesnictví a rybolovu** je v kraji činných 2,8 % obyvatel; je to podíl nižší než celostátních 4,4 %, a to řadí kraj společně s Libereckým krajem na dvanácté až třinácté místo. Nižší podíl (0,6 %) má jen Hlavní město Praha. Pokud jde o příslušnost ekonomicky činných osob ke stavebnictví, podíl v něm činných (7,5 % proti 8,7 % v České republice) jej mezi kraji řadí až na poslední čtrnáctou příčku. V „ostatních odvětvích“, někdy ztotožňovaných s terciární sférou, je ekonomicky činných 48,7 % obyvatel, což je podíl nepodstatně nižší než celostátních 50,3 %, takže kraj tím zaujímá mezi čtrnácti kraji páté místo. Ze 48,7 % činných v „ostatních odvětvích“

Tab. 6 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností v roce 2001

Správní obvod obce s rozšířenou působností	Počet ekonomicky aktivních osob			Počet zaměstnaných			Podíl ekon. aktivních osob v %	Počet ekon. aktivních na 100 obyv. ve věku 15-59 let	Využijící za práci mimo obec trvalého pobytu	
	celkem	z toho ženy		celkem	z toho ženy				celkem	v % z počtu zaměst- naných
		abs.	v %		abs.	v %				
Bílovec	13 170	5 800	44,0	10 868	4 730	43,5	2,1	75,5	6 060	55,8
Bohumín	15 025	6 793	45,2	12 454	5 557	44,6	2,4	76,0	4 863	39,0
Bruntál	22 369	10 129	45,3	18 767	8 547	45,5	3,5	76,5	6 907	36,8
Český Těšín	14 300	6 597	46,1	11 823	5 373	45,4	2,3	74,5	5 669	47,9
Frenštát pod Radhoštěm	10 136	4 538	44,8	9 217	4 149	45,0	1,6	76,1	4 773	51,8
Frydek-Místek	53 911	24 450	45,4	46 039	20 775	45,1	8,5	74,8	24 232	52,6
Frydlant nad Ostravicí	9 573	4 215	44,0	8 372	3 652	43,6	1,5	74,0	4 801	57,3
Havířov	47 749	21 902	45,9	38 949	17 482	44,9	7,6	73,0	22 560	57,9
Hlučín	19 327	8 665	44,8	16 686	7 360	44,1	3,1	75,0	11 743	70,4
Jablunkov	10 405	4 583	44,0	9 103	3 911	43,0	1,6	73,1	6 770	74,4
Karviná	36 761	16 474	44,8	29 601	13 031	44,0	5,8	73,9	11 116	37,6
Kopřivnice	21 117	9 509	45,0	18 468	8 184	44,3	3,3	76,2	9 344	50,6
Kravaře	10 184	4 485	44,0	9 096	4 009	44,1	1,6	75,8	6 040	66,4
Krnov	21 619	9 756	45,1	18 313	8 226	44,9	3,4	75,8	6 278	34,3
Nový Jičín	27 072	12 226	45,2	23 412	10 556	45,1	4,3	76,8	10 414	44,5
Odry	6 538	2 851	43,6	5 470	2 326	42,5	1,0	75,4	2 740	50,1
Opava	51 752	23 861	46,1	46 557	21 522	46,2	8,2	77,5	18 225	39,1
Orlová	23 797	10 882	45,7	19 134	8 483	44,3	3,8	74,3	12 366	64,6
Ostrava	173 306	79 917	46,1	144 102	66 212	45,9	27,5	76,6	25 122	17,4
Rýmařov	9 108	4 014	44,1	7 767	3 358	43,2	1,4	75,5	2 975	38,3
Třinec	26 191	11 767	44,9	22 756	10 119	44,5	4,2	74,7	7 776	34,2
Vitkov	7 269	3 212	44,2	5 976	2 680	44,8	1,2	77,5	2 465	41,2
Celkem	630 679	286 626	45,4	532 930	240 242	45,1	100,0	75,6	213 239	40,0

Tab. 7 Ekonomicky aktivní obyvatelstvo 2001 podle hlavních odvětví a podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností v roce 2001

Správní obvod obce s rozšířenou působností	Počet ekonomicky aktivních obyvatel v odvětví									
	zemědělství, lesnictví a rybolov	průmysl	stavebnictví	ostatní odvětví	nezjištěné odvětví	zemědělství, lesnictví a rybolov	průmysl	stavebnictví	ostatní odvětví	nezjištěné odvětví
	absolutní data					skladba v %				
Bílovec	843	5 111	925	5 361	930	6,4	38,8	7,0	40,7	7,1
Bohumín	129	5 282	728	7 060	1 826	0,9	35,2	4,8	47,0	12,2
Bruntál	1 460	7 598	2 007	9 987	1 317	6,5	34,0	9,0	44,6	5,9
Český Těšín	169	4 382	819	7 474	1 456	1,2	30,6	5,7	52,3	10,2
Frenštát pod Radhoštěm	321	4 333	573	4 123	786	3,2	42,7	5,7	40,7	7,8
Frydek-Místek	1 643	18 390	3 687	27 331	2 860	3,0	34,1	6,8	50,7	5,3
Frydlant nad Ostravicí	630	3 185	572	4 805	381	6,6	33,3	6,0	50,2	4,0
Havířov	324	15 986	2 930	23 056	5 453	0,7	33,5	6,1	48,3	11,4
Hlučín	475	6 196	2 150	8 893	1 613	2,5	32,1	11,1	46,0	8,3
Jablunkov	440	3 918	678	4 707	662	4,2	37,7	6,5	45,2	6,4
Karviná	233	12 581	1 814	17 468	4 665	0,6	34,2	4,9	47,5	12,7
Kopřivnice	524	9 607	1 000	8 777	1 209	2,5	45,5	4,7	41,6	5,7
Kravaře	429	3 774	1 638	3 748	595	4,2	37,1	16,1	36,8	5,8
Krnov	1 394	6 600	1 735	10 295	1 595	6,4	30,5	8,0	47,6	7,4
Nový Jičín	1 436	9 703	2 020	11 687	2 226	5,3	35,8	7,5	43,2	8,2
Odry	635	2 505	511	2 332	555	9,7	38,3	7,8	35,7	8,5
Opava	2 982	14 826	4 518	25 491	3 935	5,8	28,6	8,7	49,3	7,6
Orlová	172	8 705	1 260	10 512	3 148	0,7	36,6	5,3	44,2	13,2
Ostrava	1 342	47 429	14 389	95 404	14 742	0,8	27,4	8,3	55,0	8,5
Rýmařov	637	3 263	1 087	3 653	468	7,0	35,8	11,9	40,1	5,1
Třinec	551	10 635	1 680	11 799	1 526	2,1	40,6	6,4	45,0	5,8
Vitkov	902	1 950	571	3 211	635	12,4	26,8	7,9	44,2	8,7
Celkem	17 671	205 959	47 292	307 174	52 583	2,8	32,7	7,5	48,7	8,3

vích" připadá v kraji na obchodní činnost 11,0 % (v republikovém úhrnu 10,6 %), na školství, zdravotnictví, veterinární péči a sociální činnosti 11,3 % (v České republice 10,9 %) a na dopravní a poštovní aktivity 3,6 % proti 6,7 % v celostátním průměru (Tab. 7).

V kraji s významným podílem industrializace se přesto vyskytují oblasti, kde je relativně vysoké zastoupení primárního zemědělského sektoru. Tak například ve správním obvodu Vítkov je ze 100 ekonomicky činných osob 12,4 osob činných v tomto sektoru. Správní obvod Odry vykazuje podíl 9,7 % činných v uvedeném odvětví, ve správním obvodu Rýmařov je to 7,0 %. Nejnižší podíl činných v zemědělství, lesnictví a rybolovu vykázaly v roce 2001 správní obvody Karviná (0,6 %), Havířov a Orlová (0,7 %) a Ostrava (0,8 %), což odpovídá představě o tomto industriálním regionu.

Průmyslové obyvatelstvo je zastoupeno nejvíce v obvodech Kopřivnice (45,5 %), Frenštát pod Radhoštěm (42,7 %) a Třinec (40,6 %), avšak nesmí se zapomínat, že i v Moravskoslezském kraji existuje vyjízdka za prací mimo obec trvalého bydliště, která někde vede ke zkreslení odvětvového profilu ekonomicky činného obyvatelstva. Zdálnivě paradoxně proto vypadá i sestava správních obvodů, kde je podílový ukazatel osob činných v průmyslu nejvyšší. Vedle Vítkovska (26,8 %) jsou jimi totiž také obvody Ostrava (27,4 %) a Opava (28,6 %).

Odvětví stavebnictví se většinou považuje za širší součást industrializace ekonomiky. Správní obvody kraje se v tomto směru od sebe mírou podílového ukazatele pracujících ve stavebnictví značně lišily. Na jedné straně se setkáváme s obvody s nejvyššími podílovými ukazateli, např. s obvody Kravaře (16,1 %), Rýmařov (11,9 %) nebo Hlučín (11,1 %), na druhé straně s minimálními ukazateli v obvodech Kopřivnice (4,7 %), **Bohumín (4,8 %)** nebo Karviná (4,9 %). Všechny ukazatele potvrzují, že u stavebnictví je vazba bydliště-pracoviště velmi volná a ukazatel je značně závislý na míře pracovní vyjízdkovosti, respektive dojížděkovosti.

„Ostatní odvětví“, na nichž je v kraji závislých 48,7 % ekonomicky činných obyvatel, mají v kraji poměrně malý územní rozptyl, jak vyplývá ze srovnatelných ukazatelů za obvody s nejvyššími a nejnižšími podílovými ukazateli. Obvody s nejvyššími podíly jsou podle censu 2001 správní obvody Ostrava (55,0 %), Český Těšín (52,3 %), Frýdek-Místek (50,7 %) a Frydlant nad Ostravicí (50,2 %). Na opačné straně srovnání jsou obvody s nejnižšími ukazateli: Odry (35,7 %), Kravaře (36,8 %) a Rýmařov (40,1 %). Správní obvody kraje byly charakteristické značnými rozdíly v podílu nejnižší odvětvové příslušnosti ekonomicky činných obyvatel bydlících v kraji. Při průměrném krajském ukazateli 8,3 % (proti 7,7 % v úhrnu České republiky) bylo ve správním obvodu Orlová 13,2 % nejnižších odvětvových příslušností ekonomicky činných osob, v obvodu Karviná 12,7 %, v obvodu **Bohumín 12,2 %**, v obvodu Havířov 11,4 % a v obvodu Český Těšín 10,2 %.

POHYB OBYVATELSTVA V LETECH 1991–2002

Počet a složení obyvatelstva k určitému okamžiku, např. při sčítání k tzv. rozhodnému okamžiku, je výsledkem jeho pohybu, jeho reprodukce. Je to jednak reprodukce přirozená, vyplývající z procesu rození a umírání obyvatelstva, jednak reprodukce prostorová, vyplývající z migračních pohybů. Oba procesy jsou sledovány v tabulce (Tab. 8).

Intenzita reprodukce je analyzována pomocí ukazatelů, a to jednak pomocí hrubých měr, kterými jsou již samy absolutní počty sledovaných demografických jevů, jednak pomocí věkové specifikovaných měr, odstraňujících vlivy odlišného věkového složení srovnávaných populací, ať v prostoru nebo v čase (Grafy 3 a 4).

Reprodukce obyvatelstva České republiky vykazovala v letech 1991 až 2001 depopulační tendence. Rapidně klesala porodnost a jen zvolna klesala úmrtnost. Migrace sice vykazovala aktivní salda, ta však byla výsledkem ne zcela přesného jejího sledování. Ani tak nevyrovnávala od poloviny devadesátých let úbytky vznikající přirozenou měnou obyvatelstva.

Porodnost, vykazovaná přesnějším ukazatelem např. úhrnné plodnosti, měla v roce 1991 v České republice hodnotu 1,86 živě narozených dětí připadajících na jednu ženu během jejího života od 15 do 49 dokončených let, ale v roce 2001 měla hodnotu pouhých 1,15 dětí. To přirozeně nestačilo vyrovnávat rozdíly mezi počtem narozených dětí a počtem zemřelých obyvatel. V roce 1991 připadalo na jednu ženu, která dosáhla věku 50 let, ještě 0,89 dívek, které je měly nahradit jako budoucí matky, v roce 2001 však jen 0,55 dívek. Již v roce 1991 nebyla tedy realizována plodnost žen v České republice schopna vyrovnávat demografické ztráty, ale do roku 2001 se toto záporné manko ještě rapidně zhoršilo. Úroveň realizované plodnosti byla jen polovinou plodnosti potřebné k zachování i jen stacionárního počtu obyvatelstva republiky.

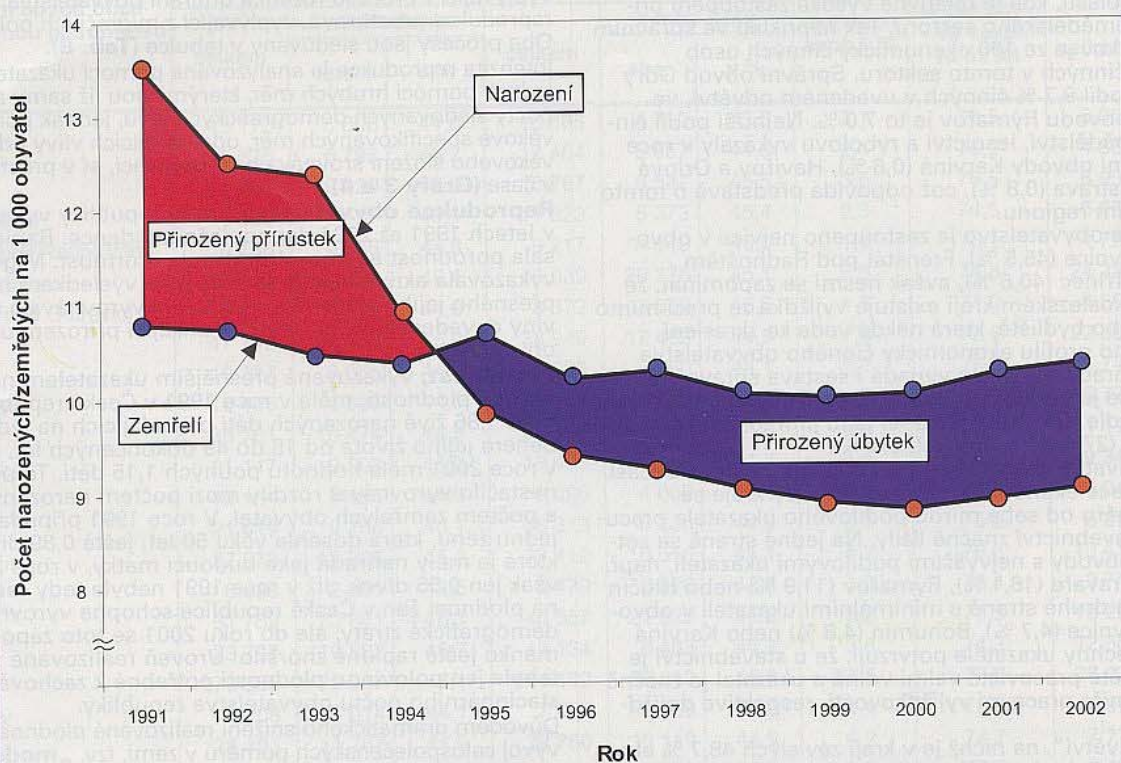
Důvodem dramatického snížení realizované plodnosti byl vývoj celospolečenských poměrů v zemi, tzv. „modernizace reprodukce“. Kromě psychologických důvodů se na tomto snížení podílelo i snížení sňatečnosti, která je ještě stále teoretickým aktivním předpokladem přirozené reprodukce. Jestliže totiž v roce 1991 připadalo v České republice na 1 000 nevdaných žen ročně 43,1 sňatků, v roce 2001 to bylo – po postupném klesání sňatečnosti – již jen 25,8 uzavřených manželství. Příznivě se nevyvíjela ani rozvodovost. Předpokládalo se, že s růstem věku snoubenců budou uzavírány sňatky racionálnější, což povede ke snížení rozpadu manželství, ale tento sociologický předpoklad se nesplnil. Míra rozvodovosti se od roku 1991 do roku 2001 naopak zvýšila z 12,4 na 13,0 rozvodů na 1 000 manželství ročně.

Aktivní položkou v přirozené reprodukci obyvatelstva České republiky se stala **úmrtnost**, resp. její snížení, byť nijak mimořádné. Snížení úmrtnosti mělo kladný důsledek ve zvýšení tzv. střední délky života neboli naděje dožití. Ta se od roku 1991 do roku 2001 zvýšila v průměru obou pohlaví ze

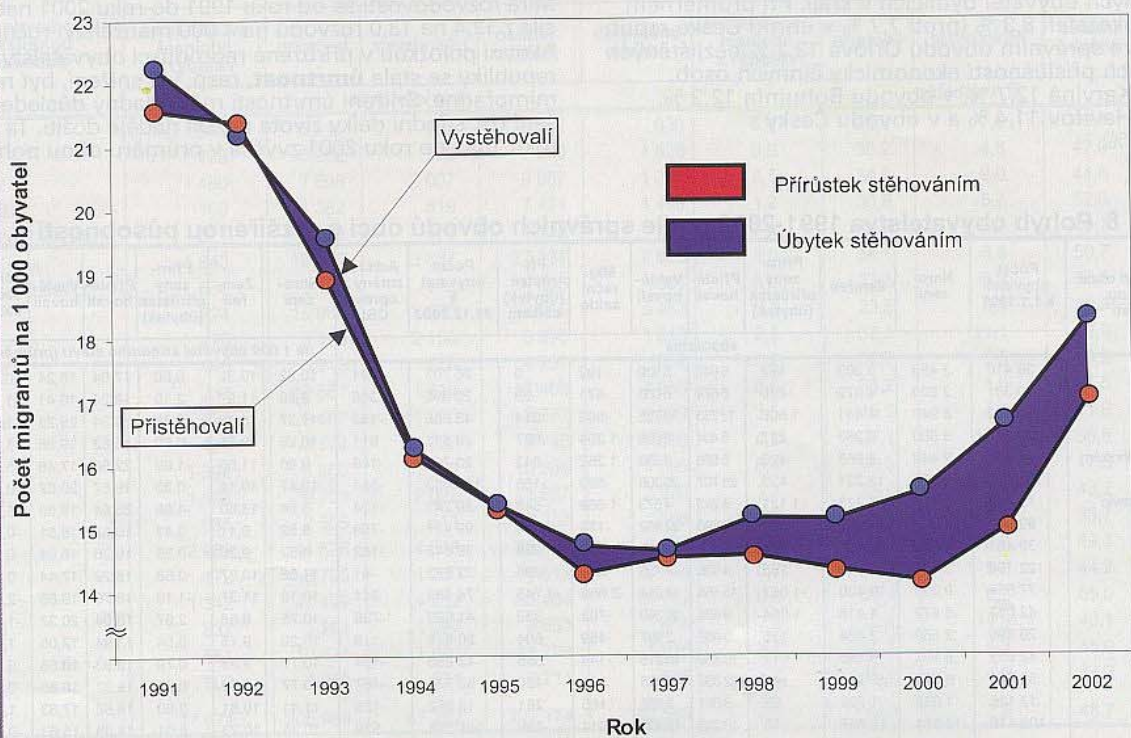
Tab. 8 Pohyb obyvatelstva 1991–2002 podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Správní obvod obce s rozšířenou působností	Počet obyvatel k 1.1.1991	Narození	Zemřeli	Přirozený přírůstek (úbytek)	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Migrační saldo	Přírůstek (úbytek) celkem	Počet obyvatel k 31.12.2002	Admin. změny a opravy ČSÚ	Narození	Zemřeli	Přirozený přírůstek (úbytek)	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Migrační saldo	Přírůstek (úbytek) celkem
absolutně									na 1 000 obyvatel středního stavu (průměrně) ročně								
Bílovec	26 416	3 495	3 303	192	5 647	5 839	-192	0	26 707	291	10,92	10,32	0,60	17,64	18,24	-0,60	0,00
Bohumín	30 381	3 609	4 379	-770	6 674	6 003	671	-99	29 896	-386	9,86	11,97	-2,10	18,24	16,41	1,83	-0,27
Bruntál	42 850	5 947	4 441	1 506	12 733	13 725	-992	514	43 205	-159	11,37	8,49	2,88	24,34	26,23	-1,90	0,98
Český Těšín	28 667	3 500	3 263	237	5 404	6 808	-1 204	-967	28 611	911	10,25	9,55	0,69	15,82	19,35	-3,53	-2,83
Frenštát pod Radhoštěm	20 104	2 449	2 869	-420	5 598	4 336	1 262	842	20 760	-186	9,86	11,55	-1,69	22,54	17,46	5,08	3,39
Frýdek-Místek	109 170	13 754	13 321	433	25 707	26 306	-599	-166	108 453	-551	10,47	10,14	0,33	19,57	20,02	-0,46	-0,13
Frydlant nad Ostravicí	19 819	2 152	3 273	-1 121	6 242	4 573	1 669	548	20 243	-124	8,94	13,60	-4,66	25,94	19,00	6,93	2,28
Havířov	99 843	11 552	11 047	505	22 280	22 452	-172	333	99 417	-759	9,52	9,11	0,42	18,37	18,51	-0,14	0,27
Hlučín	39 481	4 595	4 421	174	7 815	7 663	152	326	39 645	-162	9,62	9,26	0,36	16,36	16,04	0,32	0,68
Jablunkov	22 198	3 131	2 946	185	4 936	4 726	210	395	22 532	-61	11,56	10,87	0,68	18,22	17,44	0,78	1,46
Karviná	77 856	9 333	10 420	-1 087	15 356	18 014	-2 658	-3 745	74 452	341	10,18	11,37	-1,19	16,76	19,66	-2,90	-4,09
Kopřivnice	42 012	5 472	4 418	1 054	9 638	10 340	-702	352	41 629	-735	10,75	8,68	2,07	18,94	20,32	-1,38	0,69
Kravaře	20 390	2 559	2 424	135	3 466	2 997	469	604	20 875	-119	10,29	9,75	0,54	13,94	12,05	1,89	2,43
Krnov	42 655	5 597	5 186	411	10 359	10 215	144	555	43 056	-154	10,77	9,98	0,79	19,93	19,65	0,28	1,07
Nový Jičín	52 720	6 873	6 724	149	12 366	12 035	331	480	52 733	-467	10,77	10,53	0,23	19,37	18,85	0,52	0,75
Odry	13 126	1 828	1 732	96	3 021	2 856	165	261	13 262	-125	11,41	10,81	0,60	18,86	17,83	1,03	1,63
Opava	102 116	12 584	12 569	15	18 286	19 200	-914	-899	101 756	539	10,24	10,23	0,01	14,88	15,63	-0,74	-0,73
Orlová	49 361	6 459	6 401	58	14 219	14 943	-724	-666	47 842	-853	10,92	10,82	0,10	24,04	25,26	-1,22	-1,13
Ostrava	353 869	41 429	45 569	-4 140	47 287	52 440	-5 153	-9 293	340 997	-3 579	9,87	10,86	-0,99	11,26	12,49	-1,23	-2,21
Rýmařov	18 398	2 264	1 857	407	3 892	4 869	-977	-570	17 806	-22	10,36	8,50	1,86	17,81	22,29	-4,47	-2,61
Třinec	57 056	6 884	7 226	-342	9 050	9 416	-356	-698	54 625	-1 733	10,15	10,65	-0,50	13,36	13,88	-0,52	-1,03
Vítkov	14 485	1 910	1 804	106	3 237	3 476	-239	-133	14 158	-194	10,96	10,36	0,61	18,58	19,95	-1,37	-0,76
Celkem	1 282 973	157 376	159 593	-2 217	253 223	263 032	-9 809	-12 026	1 262 660	-8 287	10,22	10,37	-0,14	16,45	17,08	-0,64	-0,78

3 ŽIVĚ NAROZENÍ A ZEMŘELÍ V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI NA 1 000 OBYVATEL ROČNĚ 1991-2002

4 PŘÍSTĚHOVALÍ A VYSTĚHOVALÍ DO OBCÍ A Z OBCÍ MORAVSKOSLEZSKÉHO KRAJE NA 1 000 OBYVATEL ROČNĚ 1991-2002

Pramen: ČSÚ Praha.

72,0 na 75,2 roku, čili o 4,4 %. Zvýšení ukazatele za muže činilo při prodloužení života z 68,2 na 72,1 roku 5,7 %. Zvýšení ukazatele naděje dožití žen bylo relativně pomalejší, protože ukazatel se zvýšil ze 75,7 na 78,4 roku, čili o 3,6 %. Rozdílný vývoj obou pohlaví byl způsoben mimo jiné tím, že v období nepříznivého vývoje úmrtnosti v České republice v sedmdesátých letech se nepříznivý vývoj týkal především mužů. Nejnovější vývoj je tedy kompenzací dlouhodobějšího vývoje předchozího.

Současné mezikrajské rozdíly v úrovni přirozené reprodukce jsou měřeny mírou **obecné plodnosti**, která je vyjádřením počtu živě narozených dětí v roce na 1 000 žen ve věku 15-49 let. V průměru let 1999-2000 měl tento ukazatel celostátní hodnotu 34,6 dětí, v Moravskoslezském kraji 34,5, což jej zařadilo společně s Plzeňským krajem na deváté až desáté místo mezi čtrnácti kraji republiky. Ukazatel naděje dožití byl v kraji v průměru let 1999-2000 na hladině 74,0 let. Byl to ukazatel značně nepříznivý a zařadil Moravskoslezský kraj na dvanáctou pozici za Karlovarský a Ústecký kraj s ještě nepříznivějšími hodnotami. U mužů byl Moravskoslezský kraj dokonce až na třináctém místě s nadějí dožití 70,1 roku, která jej zařadila jen před kraj Ústecký s ukazatelem 69,8 roku. U žen je situace v úmrtnosti příznivější jen v detailu. Naděje dožití žen měla v průměru let 1999-2000 hodnotu 77,8 roku, čímž Moravskoslezský kraj zaujal desáté místo mezi kraji České republiky.

Protože za správní obvody nejsou k dispozici potřebné údaje nutné pro výpočet věkové specifických analytických měr, jsme odkázáni na hrubé míry reprodukce přepočítávající tyto procesy na **1 000 žijících obyvatel** ročně, a to za průměr let období **1991-2002**.

V úhrnu let 1991-2002 se v Moravskoslezském kraji narodilo celkem 157 376 živých dětí. Znamenalo to míru **porodnosti** 10,22 narozených dětí na 1 000 obyvatel ročně. Byl to ukazatel o 4,3 % vyšší než ukazatel celostátní, který činil 9,80 živě narozených dětí na 1 000 obyvatel ročně. Druhým ukazatelem přirozené reprodukce byl počet 159 593 zemřelých obyvatel, čili 10,37 zemřelých obyvatel na 1 000 žijících. Ukazatel úmrtnosti za kraj byl příznivější než ukazatel celostátní (11,07), a to o 6,3 %. Výsledným efektem přirozené změny obyvatelstva v kraji byl průměrný roční **úbytek -0,15 obyvatel** na 1 000 žijících. Byl to však ukazatel příznivější než v celostátním průměru, kde činil -1,28 obyvatel ročně.

Nejvyšší hrubou míru **porodnosti** měl v průměru let 1991-2002 správní obvod Jablunkov (11,56). Na druhém místě byl obvod Odry (11,41), na třetím místě obvod Bruntál (11,37). U obvodu Odry se na tom podílel vliv vyššího zastoupení zemědělců, u obvodu Bruntál vyšší podíl obyvatel v reprodukčním věku. Nejnižší míru porodnosti měly správní obvody Frýdlant nad Ostravicí (8,94), Havířov (9,52), Hlučín (9,62), **Bohumín** a Frenštát pod Radhoštěm (9,86) a Ostrava (9,87). Hrubá míra obecné **úmrtnosti** byla v průměru let 1991-2002 nejvyšší v obvodech Frýdlant nad Ostravicí (13,60), Bohumín (11,97), Frenštát pod Radhoštěm (11,55) a Karviná (11,37). Ostatní obvody měly úmrtnost nižší než 11 zemřelých na 1 000 obyvatel. Méně než 9 zemřelých na 1 000 obyvatel ročně připadalo v obvodech Bruntál (8,49), Rýmařov (8,50) a Kopřivnice (8,68). Jak vysoké, tak nízké ukazatele nesmějí zmást, protože někdy se za nimi skrývá nejen sociálně zdravotní milieu, ale přímo i rozdíly ve věkovém složení exponované populace s významným podílem buď mladých nebo starých ročníků. Přesto jde o informaci značné validity.

Rozdílem mezi počtem narozených dětí a počtem zemřelých obyvatel je **přirozený přírůstek** nebo přirozený úbytek obyvatelstva. V průměru let 1991-2002 vykazoval z 22 správních obvodů kraje 16 správních obvodů přirozený přírůstek obyvatelstva, 6 správních obvodů mělo průměrné roční bilanci pasivní. Nikde nebyly přirozené přírůstky mimořádné. V obvodu Bruntál činily ročně průměrně 2,88 obyvatel na 1 000 žijících, v obvodu Kopřivnice 2,07 a v obvodu Rýmařov 1,86 promile. Zdaleka největší průměrný roční přirozený úbytek obyvatelstva byl v obvodu Frýdlant nad Ostravicí, totiž -4,66. Za ním následovaly obvody **Bohumín** (-2,10) a Frenštát pod Radhoštěm (-1,69). Kraj jako celek měl **vitální index** 986 živě narozených na 1 000 zemřelých ročně proti 885 v celostátním měřítku.

Migraci charakterizují ukazatele úhrnného počtu přistěhova-
lých do úhrnu obcí Moravskoslezského kraje a úhrnný počet přistěhova-
lých z jeho obcí. Výsledkem je saldo tohoto stěho-
vání. Celokrajský průměrný roční ukazatel přistěhova-
lých v letech 1991-2002 byl 16,45 přistěhova-
lých na 1 000 obyva-
tel, což byla míra na úrovni 85,3 % celostátního ukazatele 19,29. Míra vystěhova-
lectví v kraji byla 17,08 vystěhova-
lých na 1 000 obyvatel proti celostátní hladině 18,56, čili na úro-
vní 92,0 % míry celostátní. Výsledný efekt tohoto stěhování
byly roční průměrné **úbytky** -0,63 promile proti celostátním
ročním přírůstkům +0,73 promile.

Nejvyšší míru migrační přitažlivosti měly v průměru let 1991-2002 správní obvody Frýdlant nad Ostravicí (25,94), Bruntál (24,34) a Orlová (24,04). Na druhé straně byly obvo-
dy, jejichž přitažlivost byla velmi nízká: Ostrava (11,26), Trí-
nec (13,36) nebo Kravaře (13,94). Obvody Bruntál a Orlová
však patřily také k obvodům s nejvyšší mírou vystěhova-
lectví. U obvodu Orlová to bylo 25,26 vystěhova-
lých z jeho obci na 1 000 obyvatel zde trvale žijících, u obvodu Bruntál to
bylo dokonce 26,23 vystěhova-
lých. Obvod Rýmařov měl
míru vystěhování z obcí 22,29 promile. Nejnížší „emigrační
ukazatel“ měly obvody Kravaře (12,05), Ostrava (12,49) a Trí-
nec (13,88). **Obrat stěhování** byl v letech 1991-2002 nej-
vyšší u obyvatel obvodu Bruntál, totiž 5,06 migrantů na
1 000 obyvatel ročně. U obvodu Orlová byl ukazatel obje-
mu stěhování 4,93 a u obvodu Ostrava činil obrat 2,38 oby-
vatel na 1 000 žijících ročně.

Aktivní migrační saldo vykazovalo v průměru let 1991-2002
devět správních obvodů proti třinácti obvodům s migračním
saldem záporným. Nejpríznivější migrační bilanci měl obvod
Frýdlant nad Ostravicí (+6,93 promile ročně), dále obvod
Frenštát pod Radhoštěm (+5,08) a třetí byl obvod Kravaře
(+1,89). Ostatní obvody byly méně úspěšné, nejméně pak
obvody s nejvyššími migračními úbytky: Rýmařov (-4,47),
Český Těšín (-3,53) nebo Karviná (-2,90).

Celková populační bilance měřená průměrnými ročními
ukazateli v období 1991-2002 byla aktivní pro 12 správních
obvodů kraje; pro 10 obvodů byla záporná. Nejvyšší roční
relativní přírůstek obyvatelstva měl Frenštát pod Radhoštěm
(3,39 promile, celkem +842 obyvatel), dále obvod Kravaře
(+2,43, celkem 604 obyvatel), na třetím místě obvod Frýdlant
nad Ostravicí (+2,28, celkem 548 obyvatel). Třemi obvody
s nejvyššími relativními úbytky obyvatelstva byly obvody
Karviná (-4,09, celkem -3 745 obyvatel), Český Těšín (-2,83,
celkem -967 obyvatel) a Rýmařov (-2,61, celkem -570 obyva-
tel). Bilance obvodu Ostrava byla záporná -2,21, s úbytkem
9 293 bydlících obyvatel.

Reprodukce obyvatelstva Moravskoslezského kraje vyka-
zo-
vala z hlediska čtyř základních **velikostních skupin obcí**
některé zvláštnosti (**Tab. 9**).

Pokud jde o přirozenou změnu obyvatelstva, nejvyšší porod-
nost měl v průměru let 1991-2002 soubor měst s 10 tis.
a více obyvateli, totiž 10,29 živě narozených na 1 000 obyva-
tel. Za nimi byly obce s 5-10 tis. obyvateli s porodností 10,26
na třetím venkovské obce (10,13). Obce s 2-5 tisíci obyvateli
měly porodnost nejnižší (9,85). Také úmrtnost podle kritéria
velikosti obcí měla odlišný průběh po velikostní škále obcí,
kdy nejvyšší úmrtnost byla v obcích s 5-10 tis. obyvateli
a nejnižší ve městech s 10 tis. a více obyvateli. Tyto ukazatele
přirozené změny pak formovaly i ukazatele salda přirozené
měny obyvatelstva: od průměrných ročních přírůstků 0,21 na
1 000 bydlících ve městech s 10 tis. a více obyvateli došlo
k úbytkům v ostatních velikostních skupinách obcí, největším
v obcích s 5-10 tis. obyvateli s ročními ztrátami -1,68 promile
obyvatel ročně.

Migrační pohyb měl z pohledu velikostních skupin obcí
i v Moravskoslezském kraji „pravidelný“ obraz, totiž přímou
závislost na velikostní skupině obcí s tím, že míra přistěhova-
lectví i vystěhovalectví klesala s velikostí obcí. U přistěhova-
lých to bylo od ročních 24,79 ve venkovských obcích až na
úroveň 13,36 ve městech s 10 tis. a více obyvateli, u vystěho-
va-
lých od 21,17 ve venkovských obcích až na hladinu 15,79
promile ročně v desetitisícových městech. Nejvyšší aktivní
migrační saldo zaznamenaly obce do 2 tis. obyvatel, obce
s 2-5 tis. obyvateli měly migrační saldo nižší, obce s 5-10 tis.
obyvateli ještě nižší a města s 10 tis. a více obyvateli měla
ztráty -2,43 na 1 000 obyvatel ročně, v úhrnu -25 181 bydlí-
cích obyvatel.

Úhrnná populační bilance různě velkých obcí vykazovala
největší roční relativní přírůstky v úhrnu venkovských měst
(3,15 promile ročně), což v absolutním vyjádření byl celkový
přírůstek 6 831 bydlících obyvatel. Relativní roční přírůstek
obyvatel v obcích s 2-5 tis. obyvateli 2,56 byl ve výsledku
+3 852 bydlících obyvatel, v obcích s 5-10 tis. obyvateli
vyjadřoval roční ukazatel +0,24 celkový přírůstek 322 obyva-
tel. Města s 10 tis. a více obyvateli ztrácela ročně 2,22 promi-
le bydlících, v úhrnu dvanácti let to byl úbytek 23 031 bydlí-
cích obyvatel.

Také v Moravskoslezském kraji se potvrdila **celková ten-
dence** přírůstků obyvatel nejmenších obcí a ztráta obyvatel-
stva větších obcí, resp. měst od hranice 10 tis. obyvatel.

DOMOVNÍ A BYTOVÝ FOND 1961-2001

Sčítání lidu, domů a bytů k 1.březnu 2001 zjistilo v Mo-
ravskoslezském kraji celkem **181 743 domů**, z nich jako
obydlené bylo sečteno 162 321 objektů a jako neobydlené
domy 19 422 objektů (10,7 %). Ze 100 trvale obydlených

Tab. 9 Pohyb obyvatelstva 1991-2002 podle velikostních skupin obcí k 1. 1. 2003

Velikostní skupina obcí podle počtu obyvatel	Počet obyvatel k 1.1.1991	Narození	Zemřeli	Přirozený přírůstek (úbytek)	Přistěhovali	Vystěhovali	Migrační saldo	Přirůstek (úbytek) celkem	Počet obyvatel k 31.12.2002	Admin. změny a opravy ČSÚ	Narození	Zemřeli	Přirozený přírůstek (úbytek)	Přistěhovali	Vystěhovali	Migrační saldo	Přirůstek (úbytek) celkem
absolutně									na 1 000 obyvatel středního stavu (průměrně) ročně								
Do 2 000	163 164	21 956	22 975	-1 019	53 751	45 901	7 850	6 831	188 643	18 648	10,13	10,60	-0,47	24,79	21,17	3,62	3,15
2 000- 4 999	118 359	14 802	15 860	-1 058	33 394	28 484	4 910	3 852	128 094	5 883	9,85	10,56	-0,70	22,23	18,96	3,27	2,56
5 000- 9 999	122 110	14 012	16 302	-2 290	27 691	25 079	2 612	322	109 264	-13 168	10,26	11,94	-1,68	20,27	18,36	1,91	0,24
10 000 a více	879 340	106 606	104 456	2 150	138 387	163 568	-25 181	-23 031	836 659	-19 650	10,29	10,08	0,21	13,36	15,79	-2,43	-2,22
Celkem	1 282 973	157 376	159 593	-2 217	253 223	263 032	-9 809	-12 026	1 262 660	-8 287	10,22	10,37	-0,14	16,45	17,08	-0,64	-0,78

domů bylo jako rodinné domy označeno 83,5 % domů (včetně bývalých zemědělských usedlostí), což byl vzestup proti roku 1991, kdy v domovním fondu kraje bylo 82,0 % rodinných domů. Jak v roce 1991, tak v roce 2001 byl podíl rodinných domů na celkovém domovním fondu kraje **nižší než v České republice**, kde činil 84,7 %, resp. 86,3 % (Tab. 10).

Podíl rodinných domů na úhrnném trvale obydleném domovním fondu byl roku 2001 nejvyšší ve správním obvodu Kravaře, kde činil 98,0 % domů. Velmi vysoký byl i podíl v obvodu Jablunkov (96,2 %), ale také v obvodu Hlučín (95,5 %). Ještě nižší podíly rodinných domů než ostravský obvod (71,4 %) měly obvody Havířov (68,7 %) a Karviná (69,9 %), což souvisí s tím, že vysoká bytová výstavba v obou obvodech ze sedmdesátých let byla zaměřena na bytovou výstavbu v bytových domech a méně na rodinné domy.

Pozornost zaměřená při sčítání, ale hlavně při zpracování cenových dat z roku 2001, se týkala také v Moravskoslezském kraji do značné míry **neobydlených domů** a neobydlených bytů. V kraji bylo v roce 2001 již uvedených 19 422 (10,7 %) neobydlených domů, což byl podíl podstatně nižší než v úhrnu České republiky (17,2 %). V roce 1991 bylo v kraji 8,8 % neobydlených domů, takže jejich podíl v souladu s celostátní tendencí za 10 let vzrostl. Největší relativní přírůstky neobydlených domů mezi roky

1991 a 2001 zjistilo poslední sčítání ve správním obvodu Rýmařov (+417,7 %), což bylo 756 domů. V obvodu Bruntál se počet neobydlených domů zvýšil o 119,1 %, což představovalo 710 domovních objektů. Také vzrůst v obvodu Krnov o 87,8 %, čili o 864 domů, byl mimořádně velký. Ve dvou obvodech se však počet neobydlených domů snížil, a to v **obvodu Bohumín** (o 7,6 %, čili o 29 domů) a v obvodu Karviná (o 3,9 %, čili o 16 objektů). Nejmenší relativní přírůstek zaznamenal správní obvod Kopřivnice (+5,3 %, čili 38 domů).

Uvedené přírůstky a úbytky neobydlených domů, související se změnou charakteru užívání domovního fondu, a to většinou přeměnou na rekreační objekty, změnily i podílové zastoupení neobydlených domů v úhrnu domovního fondu jednotlivých správních obvodů. Nejvyšší podíly neobydlených domů byly v roce 2001 zjištěny ve správních obvodech Rýmařov (25,8 %), Krnov (21,3 %) a Frýdlant nad Ostravicí (18,7 %). Nejnižší podíly naopak zjišťujeme podle očekávání v neurbanizovanějších obvodech, tj. na Havířovsku (5,3 %), Karvinsku (5,9 %) a Ostravsku (6,8 %).

Bytový fond Moravskoslezského kraje představuje podle sčítání 2001 **celkem 508 628 bytů**, z nichž 470 235 bytů bylo sečteno jako trvale obydlené a 38 393 (7,5 %) jako neobydlené. Podíl neobydlených bytů v republikovém úhrnu byl vyčíslen na 12,3 %. Důvodem bylo to, že od roku 1991 do roku 2001 se počet neobydlených bytů v kraji zvý-

Tab. 10 Domovní fond v roce 1991 a 2001 podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Správní obvod obce s rozšířenou působností	Úhrn trvale obydlených domů		Počet trvale obydlených rodinných domů		Podíl rodinných domů v % z úhrnu trvale obydlených domů		Počet neobydlených domů				Přirůstek (úbytek) neobydlených domů 1991-2001	
	1991	2001	1991	2001	1991	2001	absolutně		v % z úhrnu domů		absolutně	v % stavu roku 1991
							1991	2001	1991	2001		
Bílovec	4 689	4 828	4 129	4 298	88,1	89,0	468	544	9,1	10,1	76	16,2
Bohumín	4 147	4 263	3 335	3 598	80,4	84,4	380	351	8,4	7,6	-29	-7,6
Bruntál	5 594	5 898	4 620	4 904	82,6	83,1	596	1306	9,6	18,1	710	119,1
Český Těšín	3 132	3 270	2 498	2 686	79,8	82,1	293	319	8,6	8,9	26	8,9
Frenštát pod Radhoštěm	3 633	3 795	3 253	3 418	89,5	90,1	576	665	13,7	14,9	89	15,5
Frýdek-Místek	16 018	16 532	14 172	14 635	88,5	88,5	2146	2534	11,8	13,3	388	18,1
Frýdlant nad Ostravicí	4 073	4 301	3 768	3 987	92,5	92,7	740	989	15,4	18,7	249	33,6
Havířov	7 481	7 940	5 093	5 454	68,1	68,7	366	444	4,7	5,3	78	21,3
Hlučín	7 894	8 168	7 350	7 803	93,1	95,5	513	570	6,1	6,5	57	11,1
Jablunkov	4 412	4 601	4 207	4 427	95,4	96,2	458	565	9,4	10,9	107	23,4
Karviná	6 468	6 331	4 545	4 427	70,3	69,9	412	396	6,0	5,9	-16	-3,9
Kopřivnice	5 234	5 405	4 507	4 664	86,1	86,3	711	749	12,0	12,2	38	5,3
Kravaře	4 629	4 693	4 433	4 599	95,8	98,0	331	379	6,7	7,5	48	14,5
Krnov	6 619	6 834	5 485	5 689	82,9	83,2	984	1848	12,9	21,3	864	87,8
Nový Jičín	8 341	8 682	7 130	7 536	85,5	86,8	874	965	9,5	10,0	91	10,4
Odry	2 625	2 695	2 393	2 448	91,2	90,8	266	382	9,2	12,4	116	43,6
Opava	15 444	16 107	13 196	14 018	85,4	87,0	1372	1514	8,2	8,6	142	10,3
Orlová	5 843	5 853	4 406	4 959	75,4	84,7	433	473	6,9	7,5	40	9,2
Ostrava	27 977	28 858	19 342	20 591	69,1	71,4	1879	2103	6,3	6,8	224	11,9
Rýmařov	2 599	2 696	2 029	2 137	78,1	79,3	181	937	6,5	25,8	756	417,7
Třinec	7 645	7 953	6 700	7 027	87,6	88,4	674	843	8,1	9,6	169	25,1
Vitkov	2 580	2 618	2 251	2 291	87,2	87,5	436	546	14,5	17,3	110	25,2
Celkem	157 077	162 321	128 842	135 596	82,0	83,5	15089	19422	8,8	10,7	4333	28,7

Tab. 11 Vývoj bytového fondu 1961-2001 podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Správní obvod obce s rozšířenou působností	Počet trvale obydlených bytů					Přírůstek trvale obydlených bytů				Počet neobydlených bytů			Přírůstek neobydlených bytů 1991- 2001 v % vý- chozího stavu
	1961	1970	1980	1991	2001	absolutně		v % vých. stavů		1991	2001		
						1961- 2001	1991- 2001	1961- 2001	1991- 2001		abs.	v % z úhr- nu bytů	
Bílovec	6 352	7 635	8 504	9 006	9 465	3 113	459	49,0	5,1	718	1 033	9,8	43,9
Bohumín	9 480	10 248	11 611	11 124	11 661	2 181	537	23,0	4,8	832	752	6,1	-9,6
Bruntál	8 482	9 548	12 102	13 906	15 227	6 745	1 321	79,5	9,5	1 117	1 870	10,9	67,4
Český Těšín	6 366	6 952	8 515	10 416	10 543	4 177	127	65,6	1,2	619	772	6,8	24,7
Frenštát pod Radhoštěm	5 041	5 402	6 150	6 859	7 378	2 337	519	46,4	7,6	1 043	988	11,8	-5,3
Frýdek-Místek	23 877	28 679	33 588	38 134	39 027	15 150	893	63,5	2,3	3 033	4 245	9,8	40,0
Frýdlant nad Ostravicí	5 750	5 767	6 188	6 425	6 941	1 191	516	20,7	8,0	808	1 348	16,3	66,8
Haviřov	18 053	28 356	31 867	35 963	38 317	20 264	2 354	112,2	6,5	1 146	1 428	3,6	24,6
Hlučín	9 480	10 069	11 763	12 831	13 774	4 294	943	45,3	7,3	711	1 052	7,1	48,0
Jablunkov	5 212	5 350	6 319	6 438	6 765	1 553	327	29,8	5,1	578	782	10,4	35,3
Karviná	18 688	27 426	28 416	27 504	28 320	9 632	816	51,5	3,0	1 177	937	3,2	-20,4
Kopřivnice	8 139	9 741	12 712	14 603	15 286	7 147	683	87,8	4,7	1 145	1 334	8,0	16,5
Kravaře	5 131	4 639	6 047	6 310	6 756	1 625	446	31,7	7,1	580	720	9,6	24,1
Krnov	10 899	11 852	13 714	14 215	15 317	4 418	1 102	40,5	7,8	1 475	2 406	13,6	63,1
Nový Jičín	12 248	13 456	16 202	17 701	18 795	6 547	1 094	53,5	6,2	1 260	1 669	8,2	32,5
Odry	3 323	3 485	4 047	4 196	4 417	1 094	221	32,9	5,3	342	559	11,2	63,5
Opava	24 273	26 704	31 758	34 889	36 324	12 051	1 435	49,6	4,1	2 327	3 371	8,5	44,9
Orlová	13 651	14 145	14 960	17 166	17 282	3 631	116	26,6	0,7	1 002	953	5,2	-4,9
Ostrava	89 940	111 927	125 722	135 262	138 156	48 216	2 894	53,6	2,1	7 657	8 766	6,0	14,5
Rýmařov	4 115	4 591	5 585	6 026	6 359	2 244	333	54,5	5,5	260	1 133	15,1	335,8
Třinec	12 234	15 807	17 431	18 920	19 248	7 014	328	57,3	1,7	1 020	1 582	7,6	55,1
Vitkov	3 527	3 733	4 616	4 715	4 877	1 350	162	38,3	3,4	541	693	12,4	28,1
Celkem	304 261	365 512	417 817	452 609	470 235	165 974	17 626	54,5	3,9	29 391	38 393	7,5	30,6

šil jen o 30,6 %, kdežto v úhrnu České republiky činilo zvýšení 45,0% (Tab. 11).

V úhrnu let 1961-2001 se trvale obydlený bytový fond zvýšil v kraji značně **nerovnoměrně**. Největší přírůstky zaznamenaly správní obvody Haviřov (+112,2 %), Kopřivnice (+87,8 %) a Bruntál (+79,5 %). Jejich vysoké přírůstky souvisely pochopitelně s vysokým tempem přírůstků pracovních sil a tím i rodin a domácností, zejména v šedesátých, ale i v sedmdesátých letech uplynulého století. S diferencovaným vývojem ovšem souvisely i nízké přírůstky trvale obydlených bytů např. v obvodech Frýdlant nad Ostravicí (+20,7 %), **Bohumín (+23,0 %)** a Orlová (+26,6 %).

V úhrnu let 1961-2001 se počet trvale obydlených bytů v kraji zvýšil o 54,5 %, při vzrůstu obyvatelstva o 22,9 %. V letech 1991-2001 vzrostl trvale obydlený bytový fond o další 3,9 %, při úbytku obyvatelstva o 1,1 %.

V řadě správních obvodů se na tempo přírůstků bytového fondu v letech 1961-2001 podílela tempa růstu trvale obydleného bytového fondu v letech **1991-2001**. V tomto období byl přírůstek trvale obydleného bytového fondu nejvyšší v obvodech Bruntál (+9,5 %), Frýdlant nad Ostravicí (+8,0 %) a Krnov (+7,8 %), i když v těchto obvodech došlo v posledním desetiletí i k výraznému přírůstku neobydlených bytů. Lze předpokládat, že část bytového fondu byla v roce 1991 sečtena s nesprávnou charakteristikou obydlenosti. Nejnížší přírůstky trvale obydlených bytů v letech 1991-2001 byly zjištěny v obvodech Orlová (+0,7 %), Český Těšín (+1,2 %) a Třinec (+1,7 %).

Nejvyšší relativní přírůstky neobydlených bytů v letech 1991-2001 byly zjištěny v obvodu Rýmařov (+335,8 %), dále v obvodech Bruntál (+67,4 %) a Frýdlant nad Ostravicí (+66,8 %). Ve čtyřech správních obvodech se počet neobydlených bytů snížil, a to v obvodu Karviná o 20,4 %, v obvodu **Bohumín o 9,6 %**, v obvodu Frenštát pod Radhoštěm o 5,3 % a v obvodu Orlová o 4,9 %.

Celokrajský ukazatel podílu neobydlených bytů 7,5 % v roce 2001 je rozložen mezi správní obvody poměrně rovnoměrně, jak to odpovídá i různě vysokému ukazateli rekreačních příležitostí v kraji. Nejvyšší podíly neobydlených bytů byly v roce 2001 ve správních obvodech Frýdlant nad Ostravicí (16,3 %), Rýmařov (15,1 %) a Krnov (13,6 %), v protikladu k obvodům s nejnižšími podílovými ukazateli, jimiž jsou obvody Karviná (3,2 %), Haviřov (3,6 %) a Orlová (5,2 %).

Přírůstek trvale obydlených bytů byl v letech **1961-2001** relativně nejvyšší ve městech s 10 tis. a více obyvateli, kde činil 75,1 %. S klesající demografickou vahou velikosti obcí

se přírůstkový ukazatel snižoval: v obcích s 5-10 tis. obyvateli na 36,0 %, v obcích s 2-5 tis. obyvateli na 28,3 % a v obcích do 2 tis. obyvatel na 11,0 % (Tab. 12). Relativní ukazatele přírůstku trvale obydlených bytů v jednotlivých velikostních skupinách obcí byly v letech **1991-2001** vyrovnanější, jak je zřejmé z ukazatelů v tabulce 12 za toto období. Relativně nejdynamičtější byl vývoj v obcích s 2-5 tis. obyvateli, jak ukazují přírůstky trvale obydlených bytů 6,7 %. O něco pomalejší tempo bylo v úhrnu venkovských obcí s přírůstkem 6,4 % trvale obydlených bytů. Ještě nižší byla míra přírůstkivosti v obcích s 5-10 tis. obyvateli (+4,7 %), a nejnižší ve městech s 10 tis. a více obyvateli (+3,0 %).

Přírůstky neobydlených bytů se v letech 1991-2001 pohybovaly od 16,8 % ve městech s 10 tis. a více obyvateli až k maximu +49,8 % ve venkovských obcích s minimálním rozdílem u obcí s 5-10 tis. obyvateli, kde činily 49,5 %. Nejvyšší podíl neobydlených bytů byl v roce 2001 podle očekávání v úhrnu venkovských obcí (15,8 %), a klesal s růstem průměrné velikosti obcí příslušných velikostních kategorií až k městům s 10 tis. a více obyvateli na 5,1%.

VYBAVENOST OBYVATELSTVA A DOMÁCNOSTÍ BYTOVÝM FONDEM

Vybavenost obyvatelstva nebo domácností bytovým fondem patří ke kvalitativním ukazatelům bydlení. Jde o ukazatele, které v České republice nepatří k příznivým indikátorům bydlení, i když se od roku 1961 do současnosti ukazatel počtu bytů **na 1 000 obyvatel** zvyšoval plynule jak v České republice, tak v Moravskoslezském kraji. V kraji byla vybavenost bytovým fondem při jednotlivých sčítáních vždy o něco nižší než v celostátním průměru (Tab. 13).

Mezi roky 1961 a 2001 se ukazatel v kraji zvýšil o 25,7 % čili téměř stejným tempem jako v celostátním měřítku (25,9 %). V letech 1991-2001 bylo v kraji dokonce tempo o něco vyšší než celostátní: 5,0 % proti 4,0 % v České republice.

V roce 2001 byl nejvyšší ukazatel počtu bytů na 1 000 obyvatel v obvodech Ostrava (402,1), **Bohumín (388,0)** a Haviřov (383,2). Nejnižší míru vybavenosti bytovým fondem měli obyvatelé obvodu Jablunkov (298,5), Kravaře (325,3) a Odry (333,2) (**Graf 5**). Grafické vyjádření vybavenosti obyvatelstva byty začíná rokem 1970.

Druhým ukazatelem vybavenosti obyvatelstva bytovým fondem je počet trvale obydlených bytů **na 100 cenových domácností**. Tento ukazatel byl v Moravskoslezském kraji vyšší než celostátní jak v roce 1991, tak v roce 2001, protože v republikovém měřítku dosáhl jen hodnot 91,5 a 89,6.

Tab. 12 Vývoj bytového fondu 1961-2001 podle velikostních skupin obcí k 1. 1. 2003

Velikostní skupina obcí podle počtu obyvatel	Počet trvale obydlených bytů					Přírůstek trvale obydlených bytů				Počet neobydlených bytů			Přírůstek neobydlených bytů 1991-2001 v % výchozího stavu
	1961	1970	1980	1991	2001	absolutně		v % vých. stavů		1991	2001		
						1961-2001	1991-2001	1961-2001	1991-2001		abs.	v % z úhrnu bytů	
Do 2 000	55 822	54 462	57 972	58 226	61 956	6 134	3 730	11,0	6,4	7 762	11 626	15,8	49,8
2 000-4 999	33 683	34 657	38 677	40 497	43 224	9 541	2 727	28,3	6,7	3 914	5 216	10,8	33,3
5 000-9 999	28 283	30 871	35 751	36 745	38 464	10 181	1 719	36,0	4,7	2 612	3 904	9,2	49,5
10 000 a více	186 473	245 522	285 417	317 141	326 591	140 118	9 450	75,1	3,0	15 103	17 647	5,1	16,8
Celkem	304 261	365 512	417 817	452 609	470 235	165 974	17 626	54,5	3,9	29 391	38 393	7,5	30,6

Tab. 13 Vybavenost obyvatelstva a domácností byty 1961-2001, resp. 1991-2001 podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Správní obvod obce s rozšířenou působností	Počet trvale obydlených bytů									
	na 1000 obyvatel					rozdíl v %		na 100 domácností		rozdíl v % 1991 -2001
	1961	1970	1980	1991	2001	1961- 2001	1991- 2001	1991	2001	
Bílavec	270,6	298,0	314,8	334,2	353,5	30,6	5,8	91,9	90,5	-1,5
Bohumín	333,3	350,1	359,2	366,8	388,0	16,4	5,8	91,1	91,8	0,8
Bruntál	247,9	263,4	295,8	323,8	350,6	41,4	8,3	93,2	87,7	-5,9
Český Těšín	299,3	329,1	343,3	346,9	365,9	22,3	5,5	91,9	90,5	-1,5
Frenštát pod Radhoštěm	281,1	294,3	317,9	340,8	355,7	26,5	4,4	90,2	88,7	-1,7
Frýdek-Místek	300,6	322,2	329,8	349,1	359,6	19,6	3,0	91,1	88,6	-2,7
Frýdlant nad Ostravicí	291,7	297,4	309,1	324,2	346,1	18,6	6,8	85,3	87,3	2,3
Haviřov	285,6	301,4	322,6	360,2	383,2	34,2	6,4	90,7	89,0	-1,9
Hlučín	281,4	269,0	297,9	325,1	346,1	23,0	6,5	90,0	88,7	-1,4
Jablunkov	256,4	257,4	291,2	289,9	298,5	16,4	3,0	84,1	84,7	0,7
Karviná	302,0	303,1	321,1	353,8	376,3	24,6	6,4	90,3	89,7	-0,7
Kopřivnice	293,2	306,3	327,3	347,3	365,3	24,6	5,2	93,6	91,9	-1,8
Kravaře	286,4	255,5	306,8	309,3	325,3	13,6	5,2	90,3	89,3	-1,1
Krnov	253,7	281,5	313,4	333,1	353,7	39,4	6,2	91,9	88,0	-4,2
Nový Jičín	260,7	283,8	317,3	338,9	354,7	36,1	4,7	91,4	89,1	-2,5
Odry	252,5	268,6	303,2	319,4	333,2	32,0	4,3	89,4	86,4	-3,4
Opava	278,9	295,2	324,1	341,6	355,3	27,4	4,0	93,0	90,3	-2,9
Orlová	337,4	347,2	345,5	347,6	358,2	6,2	3,0	91,3	89,5	-2,0
Ostrava	321,6	346,5	359,9	382,1	402,1	25,0	5,2	93,6	91,1	-2,7
Rýmařov	249,2	266,4	300,1	327,7	353,6	41,9	7,9	91,2	87,5	-4,1
Třinec	288,0	309,7	314,8	339,6	350,6	21,7	3,2	90,1	88,9	-1,3
Vitkov	249,7	262,6	309,8	325,4	340,9	36,5	4,8	92,6	88,3	-4,6
Celkem	294,6	312,2	331,3	352,7	370,4	25,7	5,0	91,8	89,7	-2,3

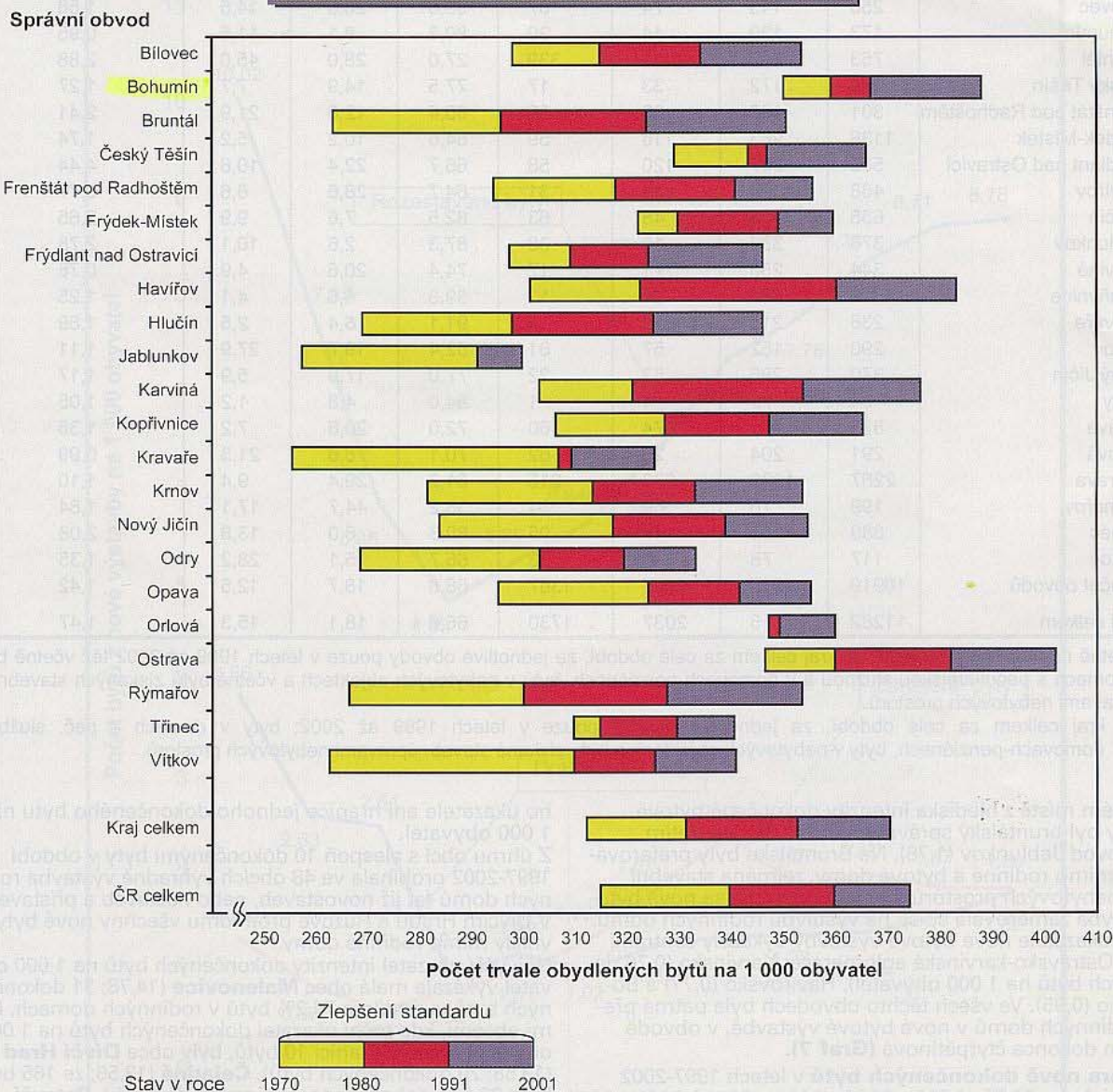
V roce 2001 byl tento významný indikátor ve srovnání s rokem 1991 nižší v kraji o 2,3 % a v republice o 2,1 %. Jen ve třech správních obvodech se tento druhý kvalitativní ukazatel zvýšil, v 19 obvodech došlo ke zhoršení. Nejvyšší ukazatele měly obvody Kopřivnice (91,9 bytů na 100 domácností), **Bohumín (91,8)** a Ostrava (91,1). Nejnížší míru vybavenosti domácností byty měly obvody Jablunkov (84,7), Odry (86,4) a Frýdlant nad Ostravicí (87,3). Obce různé velikosti se liší i vybaveností obyvatelstva, resp. domácností počtem trvale obydlených bytů poměrně výrazně (Tab. 14).

V roce 2001, ale i při všech předešlých populačních cen-
sech, měly nejvyšší ukazatele vybavenosti obyvatelstva
trvale obydleným fondem města s 10 tis. a více obyvateli.
Čím menší obce, tím i menší počet bytů na 1 000 obyvatel.
Podobné zjištění platí také o vztahu ukazatele počtu trvale
obydlených bytů v přepočtu na 100 cenových domácnos-
tí. Také zde je nejvyšší vybavenost ve městech s 10 tis.
a více obyvateli a nejnižší ve venkovských obcích. Ve
všech případech ovšem je nutné vzít v úvahu i demogra-
fický předpoklad, tj. odlišnost velikosti domácností na ven-
kově a v městech různé velikosti.

Tab. 14 Vybavenost obyvatelstva a domácností byty 1961-2001, resp. 1991-2001 podle velikostních skupin obcí k 1.1.2003

Velikostní skupina obcí podle počtu obyvatel	Počet trvale obydlených bytů									
	na 1000 obyvatel					rozdíl v %		na 100 domácností		rozdíl v % 1991-2001
	1961	1970	1980	1991	2001	1961-2001	1991-2001	1991	2001	
Do 2 000	268,6	278,2	302,2	318,6	329,6	22,7	3,5	88,7	87,1	-1,8
2 000- 4 999	283,9	287,9	312,9	324,6	338,4	19,2	4,3	88,5	87,9	-0,7
5 000- 9 999	289,9	303,5	321,8	334,3	351,7	21,3	5,2	89,8	88,7	-1,2
10 000 a více	306,4	326,0	342,0	366,3	386,8	26,2	5,6	93,1	90,6	-2,7
Celkem	294,6	312,2	331,3	352,7	370,4	25,7	5,0	91,8	89,7	-2,3

**5 VÝVOJ VYBAVENOSTI OBYVATELSTVA BYTY
V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI 1970-2001
PODLE SPRÁVNÍCH OBVODŮ OBCÍ
S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ¹⁾**

¹⁾ Vybavenost obyvatelstva byty ve správním obvodu Orlová mezi roky 1970 a 1980 a ve správním obvodu Jablunkov mezi roky 1980 a 1991 stagnovala.

Pramen: ČSÚ Praha.

BYTOVÁ VÝSTAVBA 1997-2002

Vývoj ekonomické situace v Moravskoslezském kraji v posledních letech minulého století měl za následek, že se zde zpomalila i bytová výstavba (**Tab. 15**).

Počet **11 282 dokončených bytů** znamenal, že zde bylo v ročním průměru let 1997-2002 dokončeno na 1 000 obyvatel průměrně pouze 1,47 bytů proti 2,27 dokončeným bytům v úhrnu České republiky. Pouze Ústecký kraj zaznamenal v posledním šestiletí ještě nižší intenzitu bytové výstavby. V tomto průmyslovém regionu totiž zůstala z minulých desetiletí nahromaděná určitá rezerva bytů, která zdánlivě snižovala objektivní potřebu nových bytů. Druhým důvodem značného zaostávání kraje v bytové výstavbě jsou strukturální potíže zdejší ekonomiky, kde po výrazném snížení pracovních míst zejména v těžkém průmyslu značně vzrostla nezaměstnanost, což vyvolává tlak na silici emigrační tendence. Zároveň bylo během tohoto šestiletého období zahájeno v kraji 15 194 bytů, tedy 1,98 bytu v přepočtu na 1 000 obyvatel (proti 3,18 zahájeným bytům na 1 000 obyvatel v celostátním průměru). Koncem roku 2002 bylo do dalších let

rozestavěno jen 11 085 bytů, které představovaly intenzitu rozestavěnosti ve výši pouhých 8,78 rozestavěných bytů na 1 000 obyvatel (republiková hodnota intenzitního ukazatele činí 12,67 rozestavěných bytů na 1 000 obyvatel) – (**Graf 6**). Z hlediska struktury nové bytové výstavby v období 1997-2002 bylo charakteristické, že podíl bytů dokončených v rodinných domech byl v kraji 66,6 %, čili výrazně vyšší než v celostátním průměru, kde podíl byl jen 52,0 %. Podíl bytů dokončených v bytových domech byl proto v kraji nižší (18,0 %) proti podílu celostátnímu, kde činil 35,2 %. Relativně vyrovnané byly podíly bytů dokončených v jiných formách bytové výstavby, což jsou domovy s pečovatelskou službou a domovy-penzióny, byty v nebytových objektech a byty získané stavebními úpravami nebytových prostorů. V kraji jimi bylo dokončeno 15,3 % nových bytů proti celostátnímu podílu 12,8 % takových bytů.

Nejintenzivnější bytovou výstavbu v období 1997-2002 vykázal správní obvod Frýdlant nad Ostravicí, který se 4,44 dokončenými byty na 1 000 obyvatel jako jediný překročil průměrný republikový intenzitní ukazatel a více než dvojnásobně převýšil průměrnou krajskou hodnotu. Podíl bytů dokončených v rodinných domech byl přitom na krajské hladině.

Tab. 15 Bytová výstavba 1997-2002 podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností

Správní obvod obce s rozšířenou působností	Počet bytů dokončených 1997-2002						Intenzita bytové výstavby 1997-2002 (počet dokončených bytů na 1 000 obyvatel ročně)	
	celkem ¹⁾	v tom			% bytů dokončených			
		v rodin. domech	v byto- vých domech	v ostat- ních bu- dovách ²⁾	v rodin. domech	v byto- vých domech		v ostat- ních bu- dovách ²⁾
Bílovec	256	145	74	37	56,6	28,9	14,5	1,58
Bohumín	173	139	14	20	80,3	8,1	11,6	0,95
Bruntál	753	203	211	339	27,0	28,0	45,0	2,88
Český Těšín	222	172	33	17	77,5	14,9	7,7	1,27
Frenštát pod Radhoštěm	301	197	38	66	65,4	12,6	21,9	2,41
Frýdek-Místek	1138	963	116	59	84,6	10,2	5,2	1,74
Frýdlant nad Ostravicí	535	357	120	58	66,7	22,4	10,8	4,44
Haviřov	468	303	134	31	64,7	28,6	6,6	0,77
Hlučín	635	524	48	63	82,5	7,6	9,9	2,65
Jablunkov	378	330	10	38	87,3	2,6	10,1	2,78
Karviná	344	256	71	17	74,4	20,6	4,9	0,76
Kopřivnice	318	284	21	13	89,3	6,6	4,1	1,25
Kravaře	236	215	15	6	91,1	6,4	2,5	1,89
Krnov	290	152	57	81	52,4	19,7	27,9	1,11
Nový Jičín	370	285	63	22	77,0	17,0	5,9	1,17
Odry	84	79	4	1	94,0	4,8	1,2	1,05
Opava	835	601	174	60	72,0	20,8	7,2	1,36
Orlová	291	204	25	62	70,1	8,6	21,3	0,99
Ostrava	2287	1399	673	215	61,2	29,4	9,4	1,10
Rýmařov	199	76	89	34	38,2	44,7	17,1	1,84
Třinec	689	553	41	95	80,3	6,0	13,8	2,08
Vitkov	117	78	6	33	66,7	5,1	28,2	1,35
Součet obvodů	10919	7515	2037	1367	68,8	18,7	12,5	1,42
Kraj celkem	11282	7515	2037	1730	66,6	18,1	15,3	1,47

¹⁾ Včetně nástaveb a přístaveb; za kraj celkem za celé období, za jednotlivé obvody pouze v letech 1999 až 2002 též včetně bytů v domech s pečovatelskou službou a v domovech-penziónech, bytů v nebytových objektech a včetně bytů získaných stavebními úpravami nebytových prostorů.

²⁾ Za kraj celkem za celé období, za jednotlivé obvody pouze v letech 1999 až 2002; byty v domech s peč. službou a v domovech-penziónech, byty v nebytových objektech a byty získané staveb. úpravami nebytových prostorů.

Na druhém místě z hlediska intenzity dokončené bytové výstavby byl bruntálský správní obvod (2,88), na třetím místě obvod Jablunkov (1,78). Na Bruntálsku byly preferovány byty mimo rodinné a bytové domy, zejména stavební úpravy nebytových prostorů, na Jablunkovsku se nová bytová výstavba zaměřovala spíše na výstavbu rodinných domů. Nejnížší ukazatele nové bytové výstavby vykázaly centrální obvody Ostravsko-karvinské aglomerace: Karvinsko (0,76 dokončených bytů na 1 000 obyvatel), Havířovsko (0,77) a Bohumínsko (0,95). Ve všech těchto obvodech byla patrná převaha rodinných domů v nové bytové výstavbě, v obvodě Bohumín dokonce čtyřpětinová (Graf 7).

Struktura nové dokončených bytů v letech 1997-2002 ukazuje, jak se zaměřují na novou bytovou výstavbu na jedné straně jednotlivci jako stavebníci rodinných domů, a na druhé straně ostatní subjekty, především obce. Hned v 8 z 22 správních obvodů kraje byly v uplynulém šestiletí dokončeny více než čtyři pětiny bytů v rodinných domech, z toho v obvodech Odry a Kravaře nebyla v ostatních objektech postavena ani desetina nových bytů. Naproti tomu v žádném obvodu nebyla dokončena ani nadpoloviční většina bytů v bytových domech.

V letech 1997- 2002 bylo v Moravskoslezském kraji 160 měst a obcí, kde bylo dokončeno alespoň 10 bytů (Tab. 16). Z tohoto počtu probíhala ve 20 obcích výstavba minimálně 100 bytů. V 19 případech se jednalo o města s 5 tis. a více obyvateli. Z obcí s méně než 5 tis. obyvateli byla tak rozsáhlá bytová výstavba zaznamenána pouze v Čeladné (která je atraktivní pro bytovou výstavbu pro svou polohu v mimořádně kvalitním prostředí Moravskoslezských Beskyd). V této obci jednoznačně převažovala výstavba bytových domů. Intenzita bytové výstavby větších měst Moravskoslezského kraje je velmi nízká. Z 32 měst s 5 tis. a více obyvateli byly v průměru šestiletého období dokončeny více než dva byty na 1 000 obyvatel jen v Bruntále (4,80), Bystřici (3,42), Senově (2,77), Bílovci (2,72), Hradci nad Moravicí (2,59), Frýdlantu nad Ostravicí (2,53), Kravařích (2,52), Vrbně pod Pradědem (2,48), Frenštátu pod Radhoštěm (2,38), Jablunkovu (2,29), Hlučíně (2,36), Petřvaldu (2,09) a ve Fulneku (2,06). Naopak v Ostravě, Havířově, Karvině, Frýdku-Místku, Krnovu, Kopřivnici, Orlově, Bohumíně, Novém Jičíně a ve Studénce nedosáhla hodnota intenzitní-

ho ukazatele ani hranice jednoho dokončeného bytu na 1 000 obyvatel.

Z úhrnu obcí s alespoň 10 dokončenými byty v období 1997-2002 probíhala ve 48 obcích výhradně výstavba rodinných domů (ať již novostaveb, nebo nástaveb a přístaveb). V Divčím Hradu a Huzově proti tomu všechny nové byty vnikly mimo rodinné domy.

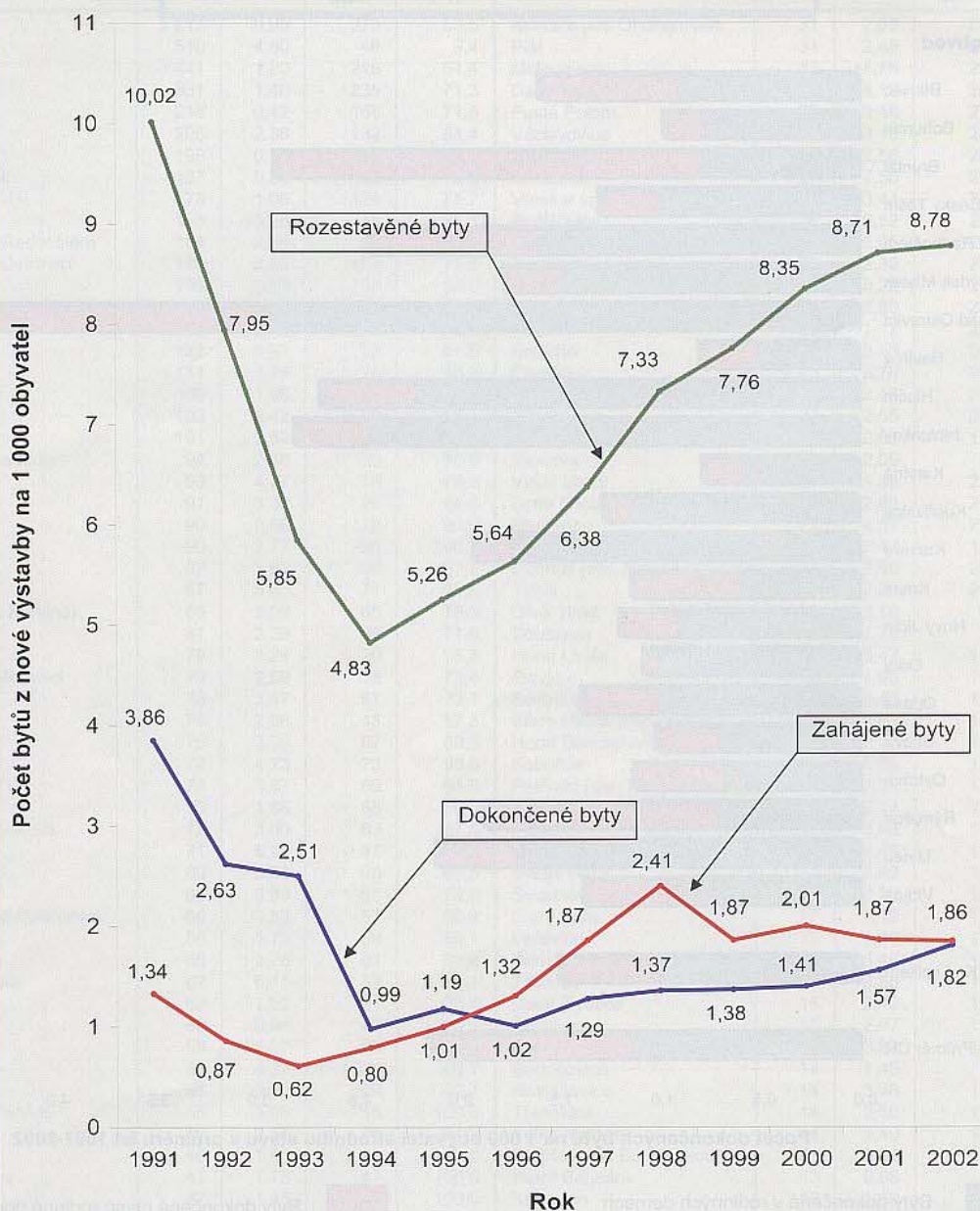
Nejvyšší ukazatel intenzity dokončených bytů na 1 000 obyvatel vykázala malá obec **Malenovice** (14,78; 31 dokončených bytů) s podílem 74,2% bytů v rodinných domech. Dalšími obcemi, kde roční ukazatel dokončených bytů na 1 000 obyvatel přesáhl hranici 10 bytů, byly obce **Divčí Hrad** (13,58; 20 dokončených bytů), **Čeladná** (13,56; ze 165 bytů bylo 26,1 % dokončeno v rodinných domech), **Pstruží** (10,85; ze 45 bytů bylo 95,6 % dokončeno v rodinných domech) a **Kaňovice** (10,23; všech 11 bytů bylo dokončeno v rodinných domech).

Ze strukturálních a kvalitativních charakteristik dokončených bytů uvádíme zejména pořizovací hodnoty a dobu výstavby. Zde je třeba zdůraznit veliký rozdíl mezi rodinnými a bytovými domy. Jestliže náklady na pořízení nových bytů v bytových domech se pohybují v relacích průměrných celostátních pořizovacích hodnot (náklady na pořízení jednoho bytu dokončeného v novém bytovém domě v roce 2002 činily **1 178 tis. Kč**, v přepočtu na 1 m² užitkové plochy bytů pak **19 502 Kč**), výstavba rodinných domů je v porovnání s republikovým průměrem výrazně levnější (pořizovací náklady na výstavbu jednoho bytu dokončeného v roce 2002 ve výši **2 235 tis. Kč** znamenaly průměrnou pořizovací hodnotu 1 m² užitkové plochy bytů ve výši **15 073 Kč**). Průměrná doba výstavby rodinných domů většinou kolísá kolem celostátního průměru, bytové domy se však od roku 1999 stavějí podstatně rychleji.

ZÁVĚRY

Moravskoslezský kraj je **rozlohou** 5 535 km² šestým největším krajem České republiky. Počtem 1 269 467 **bydlících obyvatel** v roce 2001 je však nejlidnatějším krajem státu. Hustotou 229 obyvatel na km² zaujímá mezi čtrnácti kraji druhé místo. Kraj má **22 správních obvodů** o průměrné rozlo-

6 DOKONČENÉ, ZAHÁJENÉ A ROZESTAVĚNÉ BYTY V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI NA 1 000 OBYVATEL ROČNĚ 1991-2002

ze 251,6 km² s průměrným počtem 57 703 trvale bydlících obyvatel (rok 2001). Obce mají průměrnou rozlohu 18,33 km² a průměrný počet 4 204 bydlících obyvatel.

Moravskoslezský kraj je **vysoce urbanizován**. Ve městech s 10 tis. a více obyvateli má trvalé bydliště 66,5 % obyvatel, v obcích do 2 tis. obyvatel pouze 14,8 % obyvatel.

Kraj vykazuje až do nedávné minulosti **vysokou dynamiku** vývoje obyvatelstva. V letech 1961-2001 v něm počet bydlících obyvatel vzrostl o 22,9 % proti 6,9 % v úhrnu České republiky. Některé správní obvody měly přírůstky skutečně mimořádné (Haviřov, Kopřivnice, Frýdek-Místek).

Věkové složení obyvatelstva kraje je dosud stále příznivé. V roce 2001 byl podíl dětí mladších 15 let 17,2 % (ČR 16,2 %), podíl seniorů starších 60 let

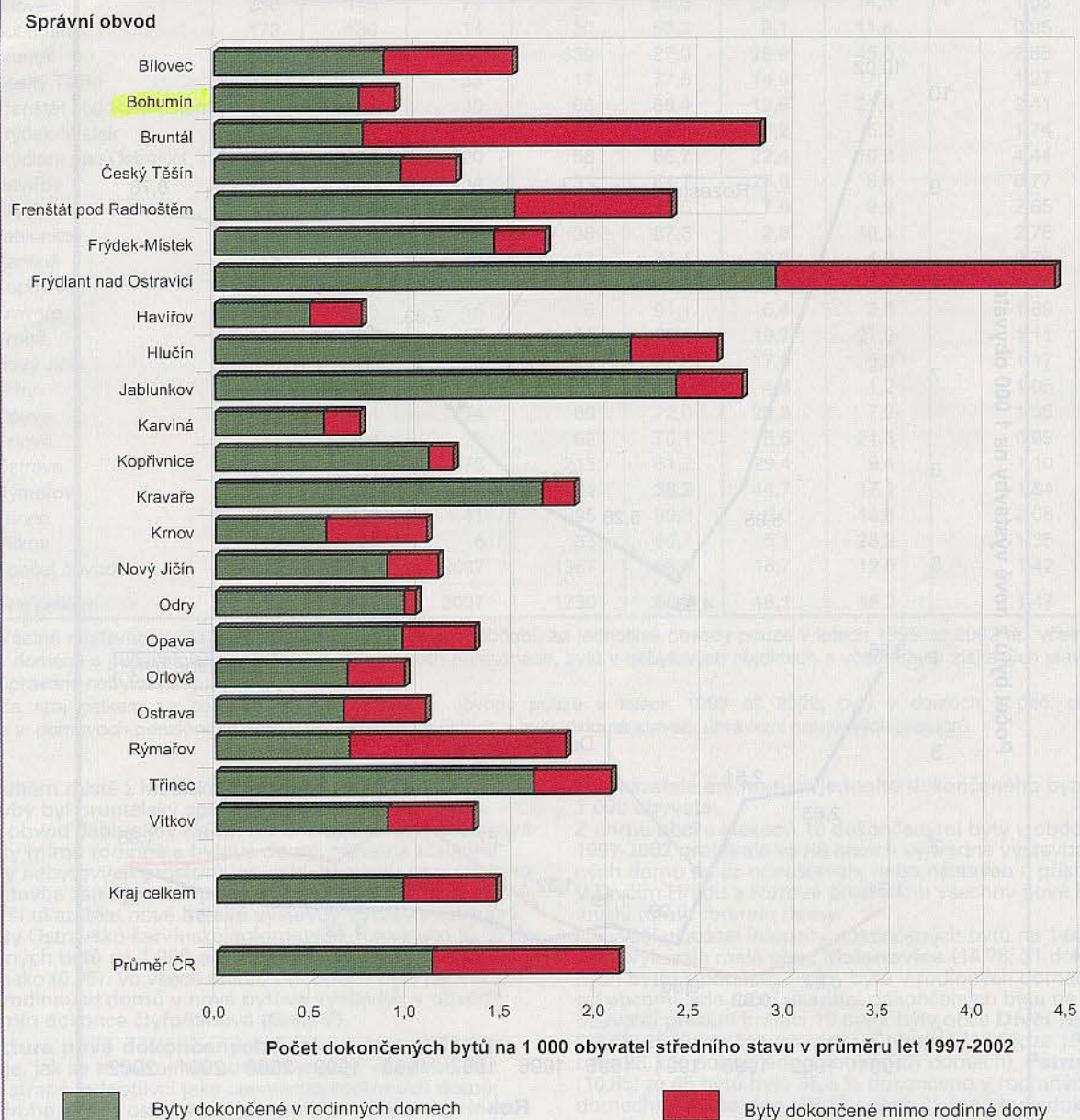
měl hodnotu 17,1 % (ČR 18,4 %). Podíl obyvatelstva v produktivním věku 15-59 let byl pro ekonomiku příznivým podílem 65,7 % (ČR 65,4 %).

Ukazatel **vzdělanosti**, tj. počet obyvatel s úplným středním a úplným vysokoškolským vzděláním, měl v kraji hodnotu 41,7 obyvatel na 100 obyvatel starších 15 let, ale byl nižší než celostátní (45,3). V kraji existují větší meziobvodové rozdíly.

Míra **ekonomického zapojení** 75,6 ekonomicky aktivních na 100 obyvatel ve věku 15-59 let je nižší než celostátní 78,6, což je dáno mimo jiné i odlišnou odvětvovou a profesní strukturou obyvatelstva v produktivním věku.

Odvětvová příslušnost ekonomicky činných obyvatel se liší od celostátní nižším podílem osob činných v primárním sektoru (2,8 % proti 4,4 % v celostátním průměru), ale také v průmyslu (32,7 % proti 29,0 %

**7 INTENZITA BYTOVÉ VÝSTAVBY V OBDOBÍ 1997-2002
V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI PODLE DRUHU
OBJEKTŮ A PODLE SPRÁVNÍCH OBVODŮ
OBCÍ S ROZŠÍŘENOU PŮSOBNOSTÍ**

Pramen: ČSÚ Praha.

v úhrnu ČR), ve stavebnictví (7,5 % proti 8,7 % v ČR) a v terciární sféře (48,7 % proti 50,3 % v ČR).

Reprodukce obyvatelstva měřená hrubými ukazateli na 1 000 obyvatel byla v průměru let 1991-2002 mírně příznivější než celostátní jak v poloze narozených dětí, tak v poloze zemřelých obyvatel a tím i přirozeného přírůstku, resp. úbytku (-0,14 proti -1,28 promile v ČR ročně). **Migračně** ztrácel kraj v letech 1991-2002 ročně 0,64 promile obyvatel proti přírůstkům celostátním +0,74 promile ročně. Celková bilance uvedených let měla průměrnou roční hodnotu -0,78 proti -0,54 v České republice. Poslední desetiletí se proto na dlouhodobém vývoji obyvatelstva podepsalo negativně.

Trvale obydlený **bytový fond** vzrostl v letech 1961-2001 o 54,5 % proti 34,5 % v úhrnu České republiky, a to při úbytku obyvatelstva o 1,1 % proti

celostátnímu populačnímu úbytku ve výši -0,7 %.

Vybavenost obyvatelstva trvale obydlenými byty byla v roce 2001 v kraji 370,4 bytů na 1 000 obyvatel proti 374,2 v republikovém úhrnu. Vybavenost trvale obydlenými byty v přepočtu na 100 cenových domácností činila v roce 2001 89,7 proti 89,6 v České republice.

Nová bytová výstavba 1997-2002 byla v kraji ve srovnání s celostátní úrovní zaostávající. Na 1000 obyvatel bylo v kraji dokončeno ročně 1,47 bytů proti 2,27 dokončeným bytům v celostátním průměru.

Ekonomické a demografické **předpoklady dalšího rozvoje kraje** nejsou mimořádně příznivé, avšak projekty, s nimiž je veřejnost seznamována (dokončení dálnice do Ostravy, přestavba průmyslových odvětví, pokračování některých specializovaných výrobních aktivit, ale současně se zvyšující

Tab. 16 Obce s nejvyšším počtem bytů dokončených v úhrnu let 1997-2002

Obec	Dokončené byty celkem				Obec	Dokončené byty celkem			
	počet	na 1000 obyv. ročně	z úhrnu byty v rodinných domech			počet	na 1000 obyv. ročně	z úhrnu byty v rodinných domech	
			abs.	v %				abs.	v %
Ostrava	1 817	0,95	973	53,5	Kunčice pod Ondřejníkem	31	2,63	27	87,1
Bruntál	510	4,80	48	9,4	Píšť	31	2,46	26	83,9
Opava	441	1,20	240	54,4	Malenovice	31	14,78	23	74,2
Třinec	331	1,40	236	71,3	Darkovice	30	4,19	28	93,3
Havířov	218	0,42	156	71,6	Pustá Polom	28	3,48	27	96,4
Hlučín	205	2,36	132	64,4	Václavovice	28	3,13	28	100,0
Karviná	198	0,50	126	63,6	Raškovice	27	2,56	26	96,3
Frýdek-Místek	197	0,53	149	75,6	Smilovice	27	7,56	25	92,6
Český Těšín	173	1,08	124	71,7	Vřesina (okr. Opava)	27	3,44	22	81,5
Čeladná	165	13,56	43	26,1	Budišovice	26	9,52	26	100,0
Frenštát pod Radhoštěm	164	2,38	67	40,9	Dolní Lomná	26	5,05	24	92,3
Frýdlant nad Ostravicí	149	2,53	107	71,8	Kozmice	26	2,39	20	76,9
Krnov	139	0,89	50	36,0	Ropice	26	3,22	25	96,2
Kopřivnice	125	0,86	108	86,4	Hnojník	25	2,90	24	96,0
Bílovec	123	2,72	35	28,5	Paskov	25	1,12	25	100,0
Orlová	122	0,57	75	61,5	Sedliště	25	3,53	24	96,0
Bohumín	111	0,79	78	70,3	Chotěbuz	23	3,78	23	100,0
Rýmařov	109	1,98	35	32,1	Písek	23	2,18	23	100,0
Bystřice	103	3,42	90	87,4	Šilheřovice	23	2,55	23	100,0
Kravaře	101	2,52	89	88,1	Milíkov	22	2,82	19	86,4
Vrbno pod Pradědem	94	2,48	29	30,9	Stonava	22	2,09	7	31,8
Brušperk	93	4,27	73	78,5	Vyšní Lhoty	22	4,99	22	100,0
Ludčeřovice	91	3,32	77	84,6	Dolní Lhota	21	2,85	21	100,0
Nový Jičín	90	0,56	72	80,0	Bruzovice	21	4,87	21	100,0
Šenov	90	2,77	90	100,0	Krásná	21	5,47	13	61,9
Přibor	87	1,63	85	97,7	Lichnov (okr. Nový Jičín)	21	2,69	20	95,2
Vendryně	87	3,80	71	81,6	Tichá	21	2,25	21	100,0
Petřvald (okr. Karviná)	85	2,09	65	76,5	Divčí Hrad	20	13,58	0	0,0
Jablunkov	81	2,29	58	71,6	Doubrava	19	1,76	3	15,8
Albrechtice	79	3,24	20	25,3	Horní Lhota	19	5,47	19	100,0
Hradec nad Moravicí	79	2,59	58	73,4	Slavkov	19	1,95	19	100,0
Klimkovice	78	3,47	57	73,1	Sedlnice	19	2,46	18	94,7
Fulnek	75	2,06	43	57,3	Staré Město (okr. Bruntál)	18	4,61	16	88,9
Návsí	75	3,30	67	89,3	Horní Domaslavice	18	5,37	16	88,9
Palkovice	74	4,73	73	98,6	Kobeřice	18	0,93	18	100,0
Baška	73	3,87	69	94,5	Petřvald (okr. Nový Jičín)	18	1,71	13	72,2
Vratimov	73	1,86	65	89,0	Chuchelná	17	2,13	13	76,5
Mosty u Jablunkova	72	3,00	63	87,5	Pržno	17	3,82	17	100,0
Hukvaldy	71	6,26	47	66,2	Olbramice	17	5,46	15	88,2
Dětmárovice	69	3,03	68	98,6	Světlá Hora	17	1,89	11	64,7
Dobrá	68	3,83	51	75,0	Sviadnov	17	2,20	16	94,1
Stará Ves nad Ondřejnicí	66	4,53	57	86,4	Starý Jičín	17	1,19	17	100,0
Vítkov	66	1,71	39	59,1	Veřovice	17	1,46	17	100,0
Dolní Lutyně	65	2,26	61	93,8	Bernartice nad Odrou	16	3,46	15	93,8
Horní Bludovice	63	6,71	53	84,1	Závišice	16	3,66	16	100,0
Rychvald	62	1,52	61	98,4	Dolní Životice	15	2,42	15	100,0
Studénka	60	0,94	40	66,7	Ženkla	15	2,97	15	100,0
Krmelín	58	5,27	58	100,0	Bělá	14	3,33	14	100,0
Fryčovice	56	4,37	34	60,7	Bartošovice	14	1,45	8	57,1
Horní Suchá	55	2,09	29	52,7	Hostašovice	14	3,46	10	71,4
Petrovice u Karviné	55	2,06	55	100,0	Třanovice	14	2,50	11	78,6
Těrlicko	53	2,15	45	84,9	Velké Hoštice	14	1,40	13	92,9
Odry	48	1,06	48	100,0	Budišov nad Budišovkou	13	0,67	10	76,9
Dolní Benešov	47	1,78	47	100,0	Horní Benešov	13	0,88	4	30,8
Bolatice	47	1,88	47	100,0	Karlovice	13	1,89	13	100,0
Pstruží	45	10,85	43	95,6	Osoblaha	13	1,90	13	100,0
Šenov u Nového Jičína	44	3,89	33	75,0	Štítina	13	1,83	12	92,3
Metylovice	44	4,91	42	95,5	Brantice	12	1,70	12	100,0
Ostravice	43	3,05	43	100,0	Děhylov	12	3,04	11	91,7
Město Albrechtice	43	1,97	20	46,5	Huzová	12	3,09	0	0,0
Markvartovice	43	4,10	43	100,0	Písečná	12	2,44	12	100,0
Suchdol nad Odrou	41	2,72	30	73,2	Oldřšov	12	1,51	12	100,0
Trojanovice	40	3,25	39	97,5	Spálov	12	2,17	8	66,7
Hať	39	2,55	37	94,9	Řeka	12	4,33	11	91,7
Hrádek	39	3,68	39	100,0	Dolní Moravice	11	5,18	7	63,6
Komorní Lhotka	39	5,87	36	92,3	Jistebník	11	1,26	11	100,0
Háj ve Slezsku	37	1,85	30	81,1	Kaňovice	11	10,23	11	100,0
Nýdek	37	3,19	32	86,5	Hodslavice	11	1,07	11	100,0
Štěpánkovice	37	2,01	32	86,5	Holasovice	11	1,32	11	100,0
Vřesina (okr. Nový Jičín)	37	2,64	35	94,6	Vělopolí	11	9,02	11	100,0
Janovice	36	3,57	35	97,2	Trnávka	11	2,80	11	100,0
Malá Morávka	36	8,30	10	27,8	Střítež	11	1,80	11	100,0
Nošovice	34	5,94	24	70,6	Dobroslavice	10	2,45	7	70,0
Morávka	34	5,48	26	76,5	Bukovec	10	1,22	10	100,0
Dobratice	33	5,26	32	97,0	Lhotka	10	3,81	10	100,0
Štramberk	33	1,62	24	72,7	Hněvošice	10	1,63	10	100,0
Řepiště	33	3,60	32	97,0	Velké Albrechtice	10	1,72	10	100,0
Bohuslavice	32	3,43	32	100,0	Staříč	10	0,86	10	100,0
Kozlovice	32	1,89	32	100,0	Vojkovice	10	3,39	7	70,0
Velká Polom	32	3,44	30	93,8	Zátor	10	1,44	9	90,0

sféra třetího sektoru) dávají dlouhodobým cílům **optimističtější aspekty.**

Moravskoslezský kraj a jeho správní obvody mají různé ekonomické, a místy i odlišné demografické potenciály, které by měly umožňovat i velkorysejší vize koncepce rozvoje kraje a jeho obvodů. K tomu

může přispívat i značná geografická diferenciací celé rozlohy kraje, profesní specializace u značné části obyvatelstva, u něhož by bylo žádoucí zvýšení celkové vzdělanosti, i její větší specializace vybraných profesí v kraji. K tomu musí přispět i odborné a vysoké školství v kraji.

